

U B'AXA U' ITZ'IB'A B'EN U PABLO XE' Q'U NIMAN TETZ U JESUUS TU CORINTO

Yol ti' u u' tza'

Aatz u u' tza', a' tz'ib'an u Pablo. Utz taq' b'en xe' q'u niman tetz u Jesuus tu u tenam Corinto tikuenta Acaya. A' itz'ib'av k'asu'l tu Eefeso, tu u ya'b' 53 m.t.J. Tu yolb'al griego itz'ib'ava.

U Pablo xe'tixsan u b'a'nla chusb'al tu u tenam Corinto tixo'l q'u ya'b' 49 — 51 m.t.J. A' chit ib'en ti' en ipaxsal u yolb'al Tiohx tika'paj tu sib'al tenam. Choktaj Q'u B'a'nla Chaj Kam B'anel (Hechos) 18.1-18. Utz ma'l ya'b' tuch' unnik'amte i'an latzi'. Utz ok u Crispo tuch' q'u titz'in tatzik ti' inimal u Jesuus, tuch' tere'n aanima. Ech xamtel teku'en, opon unjot chusul tixo'l ti' u b'a'nla chusb'al majte, echa' u Apolos. Choktaj Q'u B'a'nla Chaj Kam B'anel (Hechos) 19.1.

Kam koj toke' itz'ib'a u u' u Pablo tza', pek tan, aatz q'u niman tetz u Jesuus q'u'l tu Corinto tzi', nichmotxipaal tu unjolol tza'l, tu unjolol txab'kin. Utz atich sotzich k'u'lal tixo'l ti' unjolol kam aas nichiyansa u tatin tib'ilaj. Yit' ma'l koj iatz taq'o niyolonka. Utz tab'i q'u kam u Pablo tzi' aas atich tu Eefeso. A' alon opon te q'u titz'in tatzik u Cloee. Choktaj tu u u' tza' 1.11. Utz tab'i ti' tu u u' itz'ib'a opon q'u aa Corinto tzixe' majte, ti' ich'otil unjolol kam te. Echa' ti' u tzumb'a'a. Ech itz'ib'a u u' tza' ti' toksal b'en q'u niman tetz u Jesuus tu jik. Tan jolol atich ok ixo'l tib'ilaj. At majte anko'xh nichmotxi'an q'u paav q'u'l nichib'anax tu u tenam tzi'. Utz ni-tzaq'b'e b'en majte, kam q'u kam ex ch'otiloj te. Ech nitaq' nimal ik'u'l utz, nital te kam samotxi'ane'. Tan nichtok unjolol q'u Israeel tixo'l aas nich-teesa iq'ii u Pablo.

A' u jatxb'al tib' q'u yol tu u u' tza'.

- 1) 1.1-9 Nitaq' ichajlichil q'u niman tetz u Jesuus.
- 2) 1.10—4.21 Nitale' aas yit' b'a'n koj jatxel tib' iatz q'u niman tetz u Jesuus. Yit' b'a'n koj aas nimotxiyaa tib' ti' q'u q'esar ichaj u Jesuus xo'l q'u niman tetz u Jesuus. Utz nitzaq'b'u u Pablo ti' va'l nitalax ti' aas ye' nitx'ol yol nitopon xo'l q'u niman tetz u Jesuus. Utz nital majte, ti' q'u txaichil i'an tixo'l tu viyak'il u Tiohx atil k'atza.
- 3) 5.1—6.20 Nitoksa q'u niman tetz u Jesuus tu jik tu u yolb'al Tiohx ti' q'u eesanib' tu b'ey tuch' aanima yit' ik'ulel koj utz; ti' majte

- kani'ch itx'olax inujul q'u xochi'b' tixo'l samotxi'ane'.
- 4) 7.1-40 Nichusun ti' u k'uli'b' aas ye'xhkantu' sachee ik'ulel q'u aanima utz, ye'xhkantu' majte k'uxh ye' sacheei.
 - 5) 8.1—11.1 Nitale' aas kam q'u kam b'a'n saveet i'antu q'u niman tetz u Jesus. Echa' ti' q'u chi'o nichipaasal vatz b'anich tioxh; tuch' ti' q'u kam q'u'l ye'xhkantu' si'an q'u q'esal ichaj u Jesus.
 - 6) 11.2-34 Nitale' aas kani'ch jik tiq'ot tib' unjolol kam xo'l q'u niman tetz u Jesus si'ane'. Echa' ti' vivijtu tib' q'u ixoj, vib'anax u santa cena.
 - 7) 12.1—14.40 Niyolon ti' q'u doon nitaq' u Tioxhla Espiiritu.
 - 8) 15.1-58 Niyolon ti' u q'aavtitz'pu q'u kamnaj.
 - 9) 16.1-24 Ech vitzojpu q'u yol tu u u' tza'.

U B'AXA U' ITZ'IB'A B'EN U PABLO XE' Q'U NIMAN TETZ U JESUUS TU CORINTO

Ichajlichil q'u niman tetz u Jesuus
tu Corinto

1 1-2 Nunq'ilab'enex kajay ex, ex niman tetz u Tiohx atilex tu u tenam Corinto. In Pablo, ichaj u Jesucristo sik'lemalin ti-txumb'al u Tiohx. A' unmol u hermano Soostenes nunq'ilab'en-ex, kajay ex ye'kan epaav vatz u Tiohx tiq'aq'al visik'let'ex u Cristo Jesuus k'atza. Antu nunq'ila b'en majte, kajay q'u'l niq'ilan sik'len vib'ii u kuB'aal Jesuus. Aya' u kuB'aal kajay o', k'uxh til chaj ko'xh atilk'o'. **3** Utz taq' koj ku' u b'a'nil u Tiohx texo'l. Aya' u kuTat tuch' u kuB'aal Jesucristo. Utz a' koj oksan u paas tetaanima.

Vitxumb'al u Tiohx ni'an
xo'l q'u niman tetz u Jesuus

4 B'enamen nunk'ama u Tiohx seti'. Tan taq' u b'a'nil sete tiq'aq'al u Cristo Jesuus. **5** Tan ti' ko'n u Jesucristo k'uxh tz'ajel iatz mam b'a'nil vettaq' u Tiohx sete. Kajay txumb'al vettaq' sete. Utz aal nitekixakunsa'ex ti' talax q'ul iyol. **6** Utz qe'l aas nojchit nitzojpu q'u yol texo'l q'u'l qal

sete ti' u Cristo. **7** Ech ye'xhkam va'toj q'ul ib'a'nil aas ye'k koj tzexe' cheel; aya' u oya nitaq' u Tiohx. Pek atile tuul ko'xh nech'ia u tuleb'al u kuB'aal Jesucristo. **8** Ech ti' q'ul ib'a'nil u Tiohx tzi', tii etatin k'atza si'ane'. Ech ye'k epaav li'ana aas lu'ul u kuB'aal Jesucristo. **9** Tan ni'xhitzojpi q'ul iyol u Tiohx, va'l vetsik'lenex ti' eb'antu ma'l evatz tuch' viK'aol, aya' kuB'aal Jesucristo.

U molmoch uchchil

10 Hermanos, nunjaj b'a'nil sete tib'ii u kuB'aal Jesucristo, aas tiira ma'lloj chit evatz. Ma'lloj etxumb'al utz, ma'l eyol seb'ane'. Ye'k so'ok exo'l. **11** Tan alaxyu ve aas tiira kaana txayoib' texo'l. A' vetalon ve q'u titz'in tatzik u Cloee. **12** Tan at nialon texo'l chi aas: —Aye'no' tikuenta u Pablo.— Chia. At nialon aas: —Aye'no' tikuenta u Apolos.— Chia. At nialon aas: —Aye'no' tikuenta u Cefas.— Chia.^a Utz at nialon: —O' tetz u Cristo.— chia, chi. **13** Utz ¿kam toke ech neb'an tzi'? ¿Jatva'l ko'n chixh elnaj u Cristo tuul tzik? Utz ¿u Pablo tzik va'l je'

^a 1.12 Aatz u b'ii “Cefas”, anko'xhtu' u b'ii Lu' tu u yolb'al arameo.

vatz kurus seti'? ¿Oj tzik tib'ii u Pablo eb'anvu evautiismo?

14 Ni'xhunk'ama u Tiohx tan, qe'l ye'xhab'il ma'j sete b'anel vautisaar vaq'o. Ta'xh unb'an vautisaar u Crispo tuch' u Gayo.^b 15 Ech ye'xhab'il ko'xh ma'j sete sa'alon aas tunb'ii b'anaxku vautisaar. 16 Utz ta'xh unb'an vautisaar q'u titz'in tatzik u Esteefanas majte. Utz ye'xhab'il va'toj unb'an vautisaar nunnache'. 17 Tan yit' a' koj vetichajvin u Cristo ti' ib'anax vautisaar aanima. Pek a' vetichajvin ti' ipaxsal talax u b'a'nla chusb'al. Utz yit' iyol koj tzak'kin aanima nuntxakunsa' ti' ipaxsale'.^c Tan oj ech sunb'ane', a' saveesa iq'ii va'l i'an u Cristo vatz kurus atzi' oj echi.

U mam b'a'nla txumb'al ti' vimal u Jesusu

18 Aatz u b'a'nla chusb'al ti' vikameb'al u Jesusu vatz kurus, tetz elnaj tu b'ey chu q'u tz'ejxinaj ti'. Pek aatz qetz, aya' o' chitpi'o' tu q'u kupaav, mam yak'il tetz Tiohx sukuvatz.

19 Tan tz'ib'amalka tu u Yolb'al Tiohx ech tza':

—Sunsotzsa vitxumb'al q'u aa txumb'al.

Utz saveesa iq'ii vitzak'kinil q'u tzak'kin.— Chia.^d

20 Anchitu'. Yolpixsali tu u Tiohx u txumb'al tu u vatz amlika tx'ava' tza'. Ech ¿kam satxakunku vitxumb'al q'u tzak'kin, q'u chusul, tuch' q'u'l kaana itxumb'al ti' iyolax q'u kam tu u vatz amlika tx'ava' tza'?'^e 21 Nimna'l ye'xhkam nitxakunka tan, ye' nichab'a Tiohx q'u aanima tu u vatz amlika tx'ava' tu ko'xh q'ul itxumb'al, k'uxh nitil q'u kam i'an u Tiohx tu vitzak'kinil. Tan a' titz'a u Tiohx aas a' sachitpu tu q'ul ipaav q'u'l niniman viyol nixpaxsale', k'uxh yol tetz elnaj tu b'ey vatz q'u aanima tu u vatz amlika tx'ava' tza'.

22 Tan aatz q'u Israeel, a' nijaje' kam xheenia aas nojchit ichaj Tiohx u Jesusu. Utz aatz q'u aanima griego, a' nichoke' nitzikik'ul tib' u yolb'al Tiohx tuch' q'ul itxumb'al nitab'i.

23 Pek k'uxh ech nimotxi'an tzi', ta'xhtzii nikupaxsa talaxe' aas echen sanimal u Cristo, va'l kam vatz kurus. A'tzii. K'uxh chijol ti' inimal Tiohx vatz q'u

^b 1.14 Choktaj yol ti' u Crispo tu Q'u B'a'nla Chaj Kam B'anel (Hechos) 18.8. Utz choktaj yol ti' u Gayo tu Q'u Niman Tetz U Jesusu Tu Roma 16.23.

^c 1.17 Nital u Pablo tza' aas yit' a' koj nitxakunsa vitxumb'al q'u filosofo ti' ipaxsal itziiul u Jesusu. Pek a' nitxakunsa vitxumb'al u Tiohx.

^d 1.19 Choktaj u Isaias 29.14.

^e 1.20 Aatz u yol "txumb'al tu u vatz amlika tx'ava'", aya' u "sabiduría filosófica" nitalax tu kastiia. Choktaj u Isaias 44.24-25.

Israeel utz, k'uxh elchil tu b'ey vatz q'u griego.

24 Tan yit' elchil koj tu b'ey vatz q'u'l sik'leli tu u Tiohx, k'uxh Israeel utz, k'uxh griego. Mam yak'il tetz u Cristo utz, mam txumb'al tetz u Tiohx siatz. **25** Tan paalchu vib'a'nla txumb'al u Tiohx vatz vitxumb'al q'u aanima tu u vatz amlika tx'ava' k'uxh tetz ko'n elnaj tu b'ey siatz utz, k'uxh ye'k iyak'il tilone'.

26 Nachoj setaq'o hermanos. ¿Kam b'anich tu vetxumb'al aas ye'sajich etok ti' inimal u yolb'al Tiohx? Tan ye'kich maas etxumb'al echa' u txumb'al tu u vatz amlika tx'ava' tza'. Yit' techal koj ex. Niko'xh atich koj aanima texo'll aas mam tijle'm atiche. Utz yit' jank'al koj ex, iq'omal nal etijle'm k'atz q'ul etxutx eb'aal. **27** Tan aatz u Tiohx, a' vetisik'le q'u aanima q'u'l ye'k itxa'k tilone' utz, q'u'l ye'k texh itx'olo'm vatz aanima tilone'. Tan a' isa' u Tiohx se'el iq'ii q'u'l sib' itxumb'al, q'u'l sib' tijle'm atile aas nitale'. **28** Ech a' isik'le q'u aanima q'u'l elnaj iq'ii, q'u'l ye'xhab'il texh nisajin ok. Aya' q'u'l ye'xh b'oj tijle'm. Ech se'el iq'ii q'u'l k'uxh sib' tijle'm, q'u'l sib' itxumb'al. **29** Ech ye'xhab'il ko'xh ma'j sab'anon aas satoksa je' iq'ii

vatz Tiohx. **30** Tan tiq'aq'al ko'n u Tiohx k'uxh atilok'ex ti' u Cristo Jesus. Tan a' u kutxumb'al vatz Tiohx tzi'. O' tek b'a'n vatz Tiohx. Ye'kan tek kupaav siatz. Chooel tek u kutx'oj ti' q'u kupaav taq'o. **31** Ech satzojpu va'l tz'ib'amalka tu u Yolb'al Tiohx nital ech tza': —Ab'il a' nitachva saok iq'ii, a' satoksav iq'ii ti' u Tiohx.— Chia.^f

U txumb'al val ta'xh sapaxsal itziuil ti' u Jesusu

2 **1** Echixe'at aatz oponin ti' talax u yolb'al Tiohx texo'll hermanos, yit' mamaj yol koj unb'amb'e. Utz yit' tu koj mamaj txumb'al tetz aanima unq'ilavex. **2** Kam koj va'toj txumb'al val sete aas atich'in texo'l. Pek ta'xh val u Jesucristo va'l aq'ax je' vatz kurus. **3** Jik chit unb'ana aas paat ye't val mamaj txumb'al sete aas atich'in texo'l.^g Aya'l kala paat ye'xhkam vootzaj; peena nunb'ane' tilone' utz; nichunxo'v b'iil. **4** Aatz q'u yol unb'amb'e ti' talax u yolb'al Tiohx sete, yit' mamaj tzak'kin yol koj tu u vatz tx'ava' tza'. Voksa yol tevi', loq' titxumb'al u Tioxhla Espiiritu tetz u Tiohx tuch' viyak'il. **5** Ech nojchit a' sak'uje'k ek'u'l ti' viyak'il u Tiohx. Yit' a' koj sak'uje'k ek'u'l ti' itxumb'al aanima tu u vatz amlika tx'ava'.

^f **1.31** Choktaj u Jeremias 9.23-24.

^g **2.3** Choktaj Q'u B'a'nla Chaj Kam B'anel (Hechos) 18.1-19.

**U Tioxhla Espiiritu niaq'on
u b'a'nla txumb'al**

6 Nichitkuchus nimla chaj ootzajib'al, loq' tu q'u niman tetz u Jesusus q'u'l q'anb'inaj tek itxumb'al ti' inimal u b'a'nla chusb'al. Utz yit' a' koj nikuchus q'u txumb'al tu u vatz tx'ava' tza'. Niko'xh vitxumb'al q'u q'esala tuul tan, sako'nmotxpaa-li. **7** Pek a' niqal u tootzajib'al u Tioxh va'l ye' tootzaj q'u aanima; u txumb'al va'l ye'ich na'l. Pek ninalich'ian tu u Tioxh ko'xtene, aya'xchen aas ye'-sajenich ichee u vatz amlika tx'ava'. Utz qetz taq'o ti' u techalla atinchil k'atza. **8** Utz niko'xh ma'j q'u q'esala tu u vatz amlika tx'ava' tza', tootzaji koj u tootzajib'al u Tioxh. Tan tootzaji koj, ye'xhkam taq' je' u kuB'aal vatz kurus koj atzi' va'l techal tatine'. **9** Loq' itzojpu chit u Yolb'al Tioxh va'l nital ech tza':

—Ye'xhab'il ko'xh ma'j aanima ilonnaj tetz q'u kam tuch' b'aq' iatz q'u'l nich'iansa u Tioxh, tu q'u'l tz'ejel taanima ti'.
Ye'xhab'il ma'j ab'innaj tetz tuch' ixichin.
Utz niko'xh nikojipaal sik'u'l.—
Chia.^h

10 Ech k'uxh vettaq'l elu'l q'u kam vatzsaj u Tioxh qe tzi', tiq'aq'al ko'n u Tioxhla Espiiritu

tan; kajay tootzaj u Tioxhla Espiiritu; tootzajle q'u kam atil tu taanima u Tioxh.

11 Tan echa' tzi', ab'il koj ootzajin tetz kantal taanima junun aanima, pek ta'xh ootzajin tetz u taanxelal kantal u taanima. Utz echat ko'xh u Tioxh majte. Ab'il koj ootzajin tetz kantal u taanima, pek ta'xh ootzajin tetz viTioxhla Espiiritu. **12** Utz aatz o', k'u'lel u Tioxhla Espiiritu qaq'o, va'l xe' Tioxh k'asnajk'ul. Ech saqootzaji kam qetz aq'el tu u Tioxh tu vib'a'nil. Tan yit' a' koj k'u'lel qaq'o ma'j aanxelal tu u vatz amlika tx'ava' tza'.

13 Ech a' niqal q'u kam q'u'l nital u Tioxhla Espiiritu qe k'uxh niqal q'u b'a'nil tzi'. Yit' a' koj nikutxakunsa q'u yol ti' q'u txumb'al tu u vatz amlika tx'ava' tza'. Pek a' nikuchus q'u kam nital u Tioxhla Espiiritu, tu q'u'l atil u Tioxhla Espiiritu k'atza majte.

14 Tan aatz q'u aanima q'u'l paat ye'k Tioxh k'u'l, sa'kojel itxumb'al tu q'u chusb'al q'u'l nital u Tioxhla Espiiritu. Tetz ko'n elnaj tu b'ey nitale'. Tan ta'xh sael itxumb'al tuul q'u'l atil u Tioxhla Espiiritu k'atza. **15** Pek aatz u aanima va'l atil u Tioxhla Espiiritu k'atza, nikan tootzajil q'u kam ti' u Tioxh. Utz sa'koj-i'ane' aatz u aanima ye'k Tioxh k'u'l, satale' kam b'anel tu u aanima atil u Tioxhla Espiiritu

^h 2.9 Choktaj u Isaias 64.4; u Jeremias 3.16.

k'atza tzi'. **16** Unchee' ¿ab'il ootzajin tetz q'u kam nititz'a u kuB'aal? Utz ¿ab'il sa'alon itxumb'al aas kam si'ane'? Pek aatz o' tan, atil vitxumb'al u Cristo sukuk'atza.

**U Pablo tuch' u Apolos
ela ko'n taq'onom Tiohx**

3 **1** Utz aatz oponin texo'l hermanos, yit' tu nimla chaj chusb'al koj unchusvex, echa' nichusax tu q'u'l nojchit q'anb'inaj tek tu u Tioxhla Espiiritu. Tan ye'saj eyak'in tu vetatin k'atz u Cristo. Ech toke' echa' ichusax tal nitxa' unb'an sete. **2** Echa' taq'ax leeche tu tal nitxa' aas ye'saj techb'ut tiila echb'ub'al unb'an sete. Tiira vatzsaj unchusvex. Tan q'anb'inajkojex aas sa'tekek'ul q'u nimla chaj chusb'al. Pek b'iit esa'. **3** Tan anko'xh ye'saj eyak'in tu vetatin k'atz u Cristo. Kaana nachoj suya texo'l. Va'l yaaib'. Utz ato'k exo'l. Ech ¿yit' tzik ex b'anol tetz u tacha'v q'ul echi'l nenache'? Tan anko'xh ech eb'anone' q'u aanima q'u'l ye' maas tootzaj u Tiohx. **4** Tan at nialon texo'l aas: —Nojchit aye'nin tikuenta u Pablo.— Chia. Utz at nialon: —Aye'nin tikuenta u Apolos.— Chia. Ech ¿yit' tzik ex b'anol tetz u tacha'v q'ul echi'l aas netal ech tzi'?

5 Utz ¿kam tek tijle'm u Pablo tuch' u Apolos aas ech netale'

tzi'? Tan o' ko'n taq'onom u Tiohx. Vetko'nqoksa'ex ti' inimal u Tiohx. Ta'xh nikub'an u qaq'on va'l vettoksavu' u kuB'aal sukujununil. **6** Tan aatz ex, ech ex a' ma'l chikob'e'm, aas in vetchikon utz, u Apolos vetak'san. Pek u Tiohx vetch'iisan. ⁱ **7** Utz maas koj tijle'm va'l nichikone'; niko'xh va'l niak'san. Pek ta'xh ma'l u Tiohx tan, a' va'l nich'iisan. **8** Ech ela ko'n u chikol tuch' va'l nitak'sane'. Loq' u Tiohx sa'aq'on ichoob'al ti' q'u taq'on sijnunil. **9** Tan o' ko'n lochol k'atz u Tiohx. Utz ech ex ichikob'e'm u Tiohx. Echa' ex tatib'al.

10 Utz aatz in, tu vib'a'nil u Tiohx ech in taq'o ma'l aanima aas tootzaj b'iil iveet otzotz. Echa' in nib'anon vije'ab'al u otzotz. Pek paarten tek q'u'l nilakon u otzotz tib'a. Utz a' si'ilon kani'ch iveet si'an sijnunil. **11** Loq' sa'kojveeti su'lchasaxoj u je'ab'al atib'al. Echat ko'xh u chusb'al va'l k'ujb'a'malka tu u Jesucristo majte; sa'kojtoksa va't ti' va'l atilnale. **12** Utz sa'nalelu'l vatzsaj oj kam ko'xh ichi'l u otzotz sab'anaxi va'l sanuk'ax je' vi' vije'ab'al. B'a'nla tzik q'an ch'ich' ichi'l. B'a'nla tzik saj ch'ich', oj b'a'nla chaj sivan, oj tze', oj ch'im oj xajtze'. **13** Tan u xamal sak'uchun toj i'ane' jank'al tii ik'u'l u taq'onib'al junun aanima, ab'iste chit kam b'a'n te. Yetz satz'e'i. ^j

ⁱ **3.6** Choktaj Q'u B'a'nla Chaj Kam B'anel (Hechos) 18.4-11, 24-28.

^j **3.13** Choktaj u Malaquias 4.1.

14 Utz sik'ul u choob'al q'u aanima ti' u taq'onib'al oj ye'k layan tu vitz'e'san u xamal.

15 Pek oj lako'ntz'e' u taq'oni-b'al, ye'k ija'mel si'an ti' va'l veti'ana. Tan peena texh saok tu u b'enq'ii b'ensaj. Ech texhtu' a' tooje'lal telu'l ma'j kam tu xamal sab'anax te tu u tel vatz u choob'al paav.

16 Utz ¿yetz etootzaj tzik aas ex tatib'al u Tiohx utz, atil vi-Tioxhla Espiiritu u Tiohx sek'atza? 17 Ech u Tiohx sab'anon te oj ab'il sayansan u tatib'al; aya' ex. Tan aatz u tatib'al u Tiohx, tioxhla atib'al tatine'.

18 Utz ye' ko'xh esotzsa je' ek'u'l. Tan oj ab'il ma'j atil itxumb'al texo'l aas nitale', loq' aya' u txumb'al tu u vatz tx'ava' tza', taq' b'ens tib' echa' ye'xhkam tootzaj. Ech sab'ens nojla aa txumb'al vatz u Tiohx.

19 Tan tiira txoxkinil vatz u Tiohx u txumb'al va'l oknaj iq'ii tu u vatz tx'ava' tza'. Ech toke' tz'ib'amalka ech tza': —Nitik'a je' tib' q'u aa txumb'al tu q'ul iye'xtxojla chaj txumb'al tu u Tiohx.— Chia.^k 20 Utz nipajtal ech tza' majte: —Tootzajle u kuB'aals Amlika aas yit' b'a'n koj va'l nititz'a q'u aa txumb'al. Tiira ye'k itxa'k.— Chia.^l 21 Ech ye'k si'ane' satoksa iq'ii ma'j q'esala seti' aas ex tetz satale'. Tan kajay q'u b'a'nil ni'an q'u

q'esala vatz Tiohx seti'; ex sailon iq'aq'al. 22 K'uxh u Pablo, k'uxh u Apolos, k'uxh u Cefas, k'uxh kam ko'xh ib'ii tu u vatz amlika tx'ava' tza', k'uxh u tiichajil, k'uxh u kamchil, k'uxh va'l cheel utz, k'uxh u taab'ab'en. Tan etetz kajayil; ex sailon iq'aq'al. 23 Utz ex tetz u Cristo. Utz aatz u Cristo, tetz Tiohx.

Ichaj ko'n Cristo u Pablo

4 1 Unchee' a' kusa' sa-tootzaji q'u aanima aas o' ko'n taq'onom u Cristo. Utz a' qetz talax q'ul itxumb'al u Tiohx q'u'l ye' ootzajimal. 2 Loq' ministeer aas tiira k'ujle-b'al k'u'l si'an junun q'u aq'onom, q'u'l ilol tetz q'u kam ti' u Tiohx. 3 Utz ye'xhkam nivoksa tetz kam setal vi' ti' u vaq'on vatz Tiohx; niko'xh kam satal tere'n q'u aanima vi'. Utz niko'xh in, in koj sa'alon kam saya'k u vaq'on vatz Tiohx. 4 Loq' k'uxh b'a'n chit in vatz Tiohx sunnache', ma'kojchuspia. Tan u kuB'aal sa'alon toj i'ane'. 5 Ech ye' ko'xh eb'axab'sa etib' ti' itx'olax inujul q'u kam. Ch'iatay tul u kuB'aal Jesuus. Tan a' sa'aq'on elu'l inujul q'u kam vatzsaj q'u'l ye' ootzajimal utz, ye' na'l. A' sapaxsan elu'l vatzsaj kam nititz'a taanima junun aanima. Ech u Tiohx sa'alon ab'iste sik'ulo'k ti' satoksa iq'ii.

^k 3.19 Choktaj u Job 5.13.

^l 3.20 Choktaj u Salmos 94.11.

6 Echixe'at nival sete hermanos, chab'ataj el etetz sun-k'atza utz, k'atz u Apolos majte, aas yit' je'naj koj kuvatz. Pek jik chit tii'o' seti'. Ech etoksach eq'ii, paalchu vatz va'l nital u yolb'al Tiohx. Tan b'a'n si'ane' sepaasa etib' vatz emol. 7 Tan u Tiohx nib'anon oj paalch'ex vi' emol. Utz ¿kam etetz sa'atini oj yit' u Tiohx koj sa'aq'on? Ech oj a' niaq'on q'ul etetz, ¿kantul unchee' aas aya'l kala tuch' eyak'il nechab'a q'ul etetz tilone'?

8 Tan ex tek mamaj tx'iiol iq'ii tu vetatin k'atz u Tiohx nenache'. Ye'xhkam va'toj nesavsaa sakuloch'ex ti'. Ex tek q'esala nenache'. Kam tere'n koj satxakunk'o' sete. Utz b'a'n atzi' aas noj koj chit ch'iiyex tu vetatin k'atz u Tiohx; ech ela texh o' si'ane'. 9 Utz a'tzii. K'uxh paalchutek'ex sukuvatz tan, nivitz'a aas a' vitxumb'al u Tiohx sa'chitkaa'o' tiya'teb'al o' ichaj u Jesusus. O' q'u'l ato'k'o' vatz kamchil b'enamem. O' imayleb'al q'u aanima kajayil tu u vatz amlika tx'ava' tza', tuch' q'u aanjel. 10 A'tzii. Oj a' qalche' elnajo' tu b'ey ti' u Cristo tan, tz'ejel qaanima ti'; ta'xhtzii ex tzak'kin k'atz u Cristo. Ye'k kuyak'il; pek ex aa yak'il. Nitel kuq'ii; pek nitok eq'ii.

11 Ulyo ko'xh o' tza' tuul nikupaal tu va'y, tu tzaji tzi'l. Nikuya'ta qoksa'm. Nikuq'osle'. Utz ye'k qatib'al tinujul til sa'atin-k'o'. 12 Ni'xhkukool tu aq'on

tuch' kuq'ab'. Nitz'ejax ye'x-txojla yol qi'; loq' b'a'nla yol ko'n niqale'. Niqojchale' utz, ni-kuq'i'e'. 13 Nikuyoq'le' utz, jikom ku'en kutzaq'b'u ti'. Ech ku'en a' o' ch'is vatz q'u aanima tu u vatz amlika tx'ava' tza'. Kajay aanima niaq'onelop'o' echil tzi', ulyo' ko'xh tza' tuul.

14 Loq' yit' eq'ii koj niveesa tu va'l nuntz'ib'a opon sete tza'. Pek yol chit nival sete; etokeb'al tu jik. Tan ech ex unk'aol unme'al, tii'in seti'. 15 Tan k'uxh sib' koj chit chusul etetz atil tu vetatin k'atz u Cristo Jesusus, yit' sib'al koj u itz'pixan etetz k'atza aas ech tatine' etat. Tan in ko'n sunjunal xe'tixsanex k'atza tu u b'a'nla chusb'al. 16 Ech nunjaj sete b'a'n'nil aas setilo'k etetz vi'.

17 Utz ech vetunchajl opon u Timoteo tzexe', va'l ech tatine a' unk'aol. Tan nojchit k'ujlel ik'u'l ti' u kuB'aal. Utz satal sete kam u chusb'al nunnima utz, nunk'uch ti' u Cristo. Tan a' va'l nivale' til chit q'u'l nipalk'in xo'l q'u niman tetz u Jesusus ti' ichusax u yolb'al Tiohx. 18 Tan nivab'i aas atil unjolol nipaasa tib' texo'l. Aya'l kala aas paat ye'kan so'oponin tab'ile'. 19 Pek vopon texh texo'l oj lataq' tzii u kuB'aal ve. Ech savootzaji q'u'l nipaasa tib' texo'l, nojchixh atil viyak'il u Tiohx k'atza, pek oj ti' ko'xhtu' aas telab'al yol ech nipaasa tib' texo'l. 20 Tan aatz vik'uchax viQ'esalail u Tiohx, yit' tu ko'nkoxh yol aas telab'al talax ni'an ma'j aanima. Pek aya'

va'l sa'atin viyak'il u Tiohx k'atza. **21** Ech ¿kam esa'? ¿A' tzik esa' tuch' yaaom so'oponin? Pek ¿oj jik ko'xh sunq'ila'ex; maanxho untxumb'al sunb'ane'?

**Vitx'olax inujul
q'u b'anol ye'xtxoj**

5 **1** Tan ootzajimal aas atil aanima texo'l niteesa tib' tu b'ey tuch' aanima. Aal ye'xhkam tek nituch xo'l q'u aanima ye' tootzaj Tiohx u kam va'l nituch texo'l tzi'. Tan atil ma'l texo'l aas iq'omal je' tixoj itat taq'o. **2** Utz ye'xhat ni'enku sete tilon tu va'l neb'ane'. ¡Aal techal ex nenache'! Nikojetxumun b'oj ti' u paav tzi'. Tan ye'xhkam neteesa u aa paav texo'l va'l nib'anon q'u kam tzi'. **3** Ech vetvitz'ala' kam sab'anax tu u aanima tzi'. Tan k'uxh ye'k in texo'l, tiira nivitz'a'ex tu vaanxelal. Utz ela ko'xh tuch' atilin texo'l atzi'. **4** Utz aatz lemol etib' tib'ii utz, tiyak'il u kuB'aal Jesus, savitz'aex majte. Ech sa'atin u vaanxelal texo'l. Utz sa'atin u kuB'aal Jesus majte. **5** Utz altaj tel u vinaj texo'l tzi'. A' li'ilon kam lauleb'elik tikuenta u tx'i'li'inaj tu u vatz tx'ava' tza'. Pek ta'xhtzii kamal sachitpu u taanxelal aas lu'ul u kuB'aal Jesus.

6 Unchee' ab'itaj. B'a'n koj va'l neb'ane' aas tiira b'a'n ex nenache'. Tan atil paav texo'l. Utz ye' koj ab'imal u yol setaq'o va'l ti' b'iil tx'amlá q'ota tetz kaxhlaan tx'ix, aas oj se'en xo'l u

b'a'nla q'ota, so'ole' ti' itx'am-tixsale' kajayil. **7** Ech eesataj u paav texo'l va'l echa' chan tx'am-tixsab'al. Ech tiira b'a'n ex si'ane', echa' u b'a'nla q'ota anal iche'le'. Tan xaannajelex k'atz u paav ti' vikam u Cristo vatz kurus. Echa' viyatz'ax u karne'l tu tx'olo'm. **8** Utz jikom chit vetxumb'al seb'ane'. A' seb'an vinujul, ye'k setoksa tetz q'u onkonil, tuch' q'u ye'xtxoj, aya' q'u txumb'al nicheb'an veti'anka. Ech seb'ane' va'l nib'anax tu u nimla q'ii, aas ye'k chan tx'am-tixsab' kaxhlaan tx'ix nitatin to'-otzotz; ech jikla kaxhlaan tx'ix va'l nitela'.

9 Unchee' val opon sete tu va't u u' majte va'l vaq' opon aas yit' b'a'n koj semolo etib' tuch' q'u eesanib' tu b'ey tuch' aanima. **10** Loq' tek' setab'i tokeb'al va'l val sete. Tan yit' a' koj val sete q'u eesanib' tu b'ey tuch' aanima tu u vatz tx'ava' tza'. Niko'xh q'u'l ye'k inooeb'al ti'aj kam, tuch' q'u elq'om utz, q'u nachol b'anich tioxh. Tan oj echi, a' tek isa' atzi' aas sael-b'enex tu u vatz tx'ava' tza'.

11 Pek a' val sete aas ye' seb'an ma'l evatz tuch' q'u'l k'uxh hermano chit ib'ii, oj eesanib' tu b'ey tuch' aanima; oj ye'k inooeb'al ti' kam; oj nachol b'anich tioxh; oj alol tz'ejb'al tzii yol ti' aanima; oj q'ab'areel utz; oj elq'om. Niko'xh sa'koj- emolo etib' tu tx'a'om tuch'.

12-13 Tan ye'k vokeb'al ti' itx'olax inujul ipaav q'u'l ye'

oknaj texo'l. Echat ko'xh ex majte. Ye'k etokeb'al ti' itx'olax inujul ipaav q'u aanima q'u'l yit' niman koj tetz u Jesusus. Pek ta'xh setx'ol inujul q'u'l oknaj texo'l. Ech eesataj u aa paav texo'l va'l nivale' tzi'. Pek ech koj q'u'l ye' oknaj texo'l, Tioxh toj tx'olon inujul.

U xochi'b' vatz q'u q'atol tzii q'u'l ye' tootzaj Tioxh

6 1 Utz ye' eb'an va'l neb'ane' aas ye' chit qeleb'e exocht ehermanos vatz q'u q'atb'al tzii ye' tootzaj Tioxh kam ko'xh b'oj ti'. Pek a' setx'olv inujul vatz q'u hermanos. **2** Tan ye' koj etootzaj aas o' satx'olon inujul q'u kam tu u vatz amlika tx'ava' tza', jank'al o' nimamal tek u Jesusus qaq'o. Ech oj sakutx'ol inujul u vatz amlika tx'ava' tza', ¿ye' saole'ex ti' itx'olax inujul q'u talaj kam texo'l tzik? **3** Kamal ye' etootzaj aas aal sa'nalkutx'ol inujul q'u aanjel. Ech ¿a' chixh ye' saole'o' ti' itx'olax inujul q'u talaj kam nipaalk'o'? **4** Utz ¿kantu' aas a' nitx'olon enujul setaq'o q'u niman tetz u Jesusus q'u'l ye'xhkam ko'xh tijle'm oj nitok exo'l setib'ilaj? **5** Loq' eq'ii niveesa tu va'l nivale' tza'. Tan ye'k koj ma'j tzak'kinla hermano texo'l tzi' aas setoksa ti' itx'olax inujul q'u kam. **6** Tan va'l motx eb'antu ch'a'o setib'ilaj. Utz ja' nimotxexochv etib' vatz q'u'l ye' tootzaj Tioxh!

7 Tiira b'a'n koj va'l neb'ane' aas neb'an ch'a'o setib'ilaj.

¿Kantu' ye' texh netx'ak b'ioj oj yit' vinujul koj nib'anax sete? Niteko'nkoxhetx'ake' oj nesub'le'.

8 Pek aal ex q'u'l yit' inujul koj neb'ane'. Tan nesub'une' utz, jte ehermanos at neb'anva!

9 Utz ye' koj etootzaj aas ab'il q'u'l ye'xhkam ni'an vinujul sa'kojetzan ti' viQ'esalail u Tioxh taab'ab'en. Ech esotzsach je' ek'u'l; etilcho'k etetz ti' q'u eesanib' tu b'ey tuch' aanima, q'u nachol b'anich tioxh utz; niko'xh q'u'l nitiq'o je' tetz vinajil, tetz ixojil.

10 Utz niko'xh q'u elq'om; niko'xh q'u'l ye'k chit inooeb'al ti' tx'iib'al q'ii; niko'xh q'u q'ab'areel; niko'xh q'u alol tz'ej-b'al yol ti' imol utz; niko'xh q'u sub'ul. Kajay sa'kojetzan ti' vi-Q'esalail u Tioxh taab'ab'en.

11 Utz k'uxh echich unjolol ex q'u aanima tzi' veti'anka. Tx'aapinajtek'ex vatz Tioxh cheel. Utz xaannajtek'elex vatz paav siatz. Tan b'enyex b'a'n siatz tib'ii u kuB'aal Jesusus tuch' tu viTioxhla Espiiritu u Tioxh.

U toksal iq'ii u Tioxh tuch' u chi'l

12 Unchee' setab'i tan, kajay q'u kam nikub'ane', b'a'n nikunache'. Loq' yit' b'a'n koj aas kajay sakub'ane'. K'uxh kajay q'u kam b'a'n nikunache', sa'kojqaq' qib' sisub'o' ma'j te. **13** Tan atil tokeb'al q'u kam sijunuil. Echa' q'u echb'ub'al. Tan tetz u uul. Utz tatib'al echb'ub'al u uul majte. Loq' sa'nalsotzsal ka'va'l

q'u kam tu u Tiohx tzi'. Pek yit'e'ch koj u kuchi'l i'an u Tiohx, yit' a' koj itxa'k aas sa-eesalib' tu b'ey tuch' aanima. Pek tetz u kuB'aal Amlika. Utz a' saoksal iq'ii tu u kuchi'l. **14** Tan a' saq'aavitz'pixsan u kuchi'l u Tiohx tu u mam iyak'il. Echa' u q'aavtitz'pixsal u Jesuus xo'l q'u kamnaj i'ana.

15 Tan ¿oj ye' etootzaj aas tetz u Cristo vechi'l? ¡Ech ye'xh b'oj si'ane' aas ma'len kam si'an vichi'l u Cristo. Ye'xh b'oj si'ane' savoksa k'atz ma'l aa paavla ixoj! **16** Tan ¿yetz etootzaj tzik aas ab'il va'l nitok k'atz ma'l aa paavla ixoj, ma'l ni'enku vichi'l tuch'? Tan nital u Yolb'al Tiohx aas: —Ma'l teko'n se'enku vichi'l sika'b'il.— Chia.^m **17** Ech ab'il va'l nitok ti' u kuB'aal Amlika, ma'l teko'n ni'enku u taanxel tuch'.

18 Unchee' kuenta'ex; eteesach etib' tu b'ey tuch' aanima. Tan ab'il va'l niteesa tib' tu b'ey tuch' aanima, vichi'l niyansa vatz u Tiohx. Yit'e'ch a' tere'n q'u paav tan; nikojtok u chi'l tuul. **19** Utz ¿yetz etootzaj tzik aas tatib'al u Tioxhla Espiiritu vechi'l? Tan u Tiohx aq'on viTioxhla Espiiritu sete va'l atil sek'atza. Ech yit' ex koj ib'aal vechi'l. **20** Sib' u ja'mel taq' u Tiohx seti'. Ech oksataj iq'ii u Tiohx tuch' vechi'l utz, tuch' vetaanxelal tan, tetz u Tiohx.

U chusb'al ti' q'u aanima atil ik'ulel

7 **1** Unchee' aatz cheel, sun-tzaq'b'e q'u kam q'u'l ech'oti ul ve tu vetu' ti' u k'uli'b' tuch' ixoj. Utz nival sete aas b'a'n chitu' atzi' ye'k sik'ul tib' u vinaj tuch' ixoj. **2** Pek b'a'n si'ane' aas sateesa tib' u vinaj tu b'ey tuch' ab'il chaj ko'xh ixoj. Ech aal b'a'n jik chit sa'atin ma'l tixoj. Utz jik chit sa'atin ma'l ivinaj u ixoj majte. **3** Loq' ministeer sa'xhitzojpi u vinaj q'u kam taq' iqu' tuul ti' u tatin tuch' u tixoj. Utz echat ko'xh si'an u ixoj ti' vivinaj majte. **4** Tan aatz vichi'l u ixoj, yit' tetz koj sijunal; pek tetz vivinaj majte. Utz tetz koj vichi'l u vinaj sijunal; pek tetz u ixoj majte. **5** Ech ye'k si'ane' aas ye'k seq'ila etib'. Pek jik yolel seb'ane' oj ye'k seq'ila etib' ma'j tiempo tan, so'ok'ex ti' inachax Tiohx. Utz aatz laya'ex, la'tepajeq'ila etib'. Tan oj ye'ka, b'a'n si'ane' sisub'ex u tx'i'li'inaj. Utz sataq'ku'ex tu paav tuch' aanima yit' ek'ulel koj.

6 Loq' aatz va'l nival sete tza', yit' mantaar koj tetz u Tiohx. Pek niko'nvaq' tzii sete ech seb'ane'. Ech sete saelka. **7** Nivitz'a aas b'a'n ech koj kajay q'u vinaj echa' in tza'. Pek loq' u Tiohx aq'onnaj tetz tu junun niman tetz u Jesuus aas kam si'ane' sijunuil. Tan nojchit chukchaj itxumb'al.

^m 6.16 Choktaj u Geenesis 2.24.

8 Pek nival tu q'u'l ye'saj ichee ik'ulel tuch' tu q'u txakay ixoj aas aal b'a'n ye'kan sik'ul tib'. Ech si'ane' echa' in tza'.

9 Pek b'a'n sauch k'uli'b' oj yit' a' koj etetz aas sako'xhatinex ech tza'. Tan aal b'a'n sechok ek'ulel. A' koj b'a'n aas a' texh setitz'a ixoj oj vinaj b'enamen.

10 Utz nival tu q'u'l atil nal tek ik'ulel aas ye' taq'ka vivinaj u ixoj. Loq' setab'i tan, in ko'n koj nialon sunjunal, pek u kuB'aal Jesus alonnajka.

11 Pek oj sijatx tib', kaaojnu ech tzi'. Ye'k sik'ul tib' tuch' va'te. Loq' aal b'a'n untz'oj sikuy tib'. Utz echat nival tu u vinaj aas ye' telab'eka u tixoj.

12 Unchee' saval va't u chusb'al sete. Loq' in ko'xh nialon. Yit' u kuB'aal Jesus koj alonka. A' nivalvu tu tere'n q'u niman tetz u Jesus q'u'l yit' oknaj koj u tixoj ti' inimal u Jesus. Telab'echka u tixoj u vinaj tzi', oj b'a'n ninache' atil u tixoj tzixe'. 13 Utz oj atil ma'l ixoj aas yit' oknaj koj vivinaj ti' inimal u Jesus, utz, b'a'n ninach vivinaj aas k'ulel tib' tuch', telab'echka majte. 14 Tan k'uxh ye' oknaj u vinaj ti' inimal u Jesus, satil ma'l b'a'n'nil k'atz u Tiohx ti' u tixoj. Tan txaael u tixoj tu u Tiohx aas ech si'ane'. Utz echat ko'xh u ixoj majte va'l ye' tootzaj Tiohx, k'uxh ye' nimamal u Jesus taq'o, satil ma'l b'a'n'nil k'atz u Tiohx ti' vivinaj. Tan txaael tu u Tiohx aas ech

si'ane'. Echat ko'xh q'ul initxa'a majte q'u'l ye' oknaj, satil b'a'n'nil tan, niman tetz u Jesus q'ul itxutx ib'aal. 15 Pek oj jatxoib' isa' va'l ye' nimamal u Jesus taq'o, b'enojna. Tan kam koj txayb'al tib' u niman tetz u Jesus tuch' vatz Tiohx. A'tzii. B'enojna. Ch'a'o koj isa'. Tan tu b'a'n'la atinchil vetsik'levo' u Tiohx. 16 Utz kam anachb'e hermana, oj lo'ole'axh ti' tok vavinaj ti' inimal u Jesus. Utz kam koj anachb'e hermano, oj lo'ole'axh ti' tok val iixoj ti' inimal u Jesus.

17 Unchee' kam vetatine' sejununil aas vetisik'le'ex u kuB'aal, echojnex tzi'. Utz kam vetetz aq'el tu u Tiohx ti' u aq'on ti', a' tii noj eb'ane'. Tan ech q'u mantaar nival tu kajay q'u niman tetz u Jesus. 18 Oj b'anel u kostuumbre tu ma'j aanima ti' itzok'ax el b'iil ichi'l aas ye'sajich tok ti' inimal u Jesus, echojnu tzi'. Utz ab'il q'u'l ye' b'anel u kostuumbre taq'o ti' itzok'ax el b'iil ichi'l, echojnu tzi'. Yit' sa'kojtitz'a itzok'ax el ichi'l. 19 Tan kam koj b'a'n'nil nitaq'e' k'uxh tzok'el el b'iil chi'l utz, k'uxh ye' tzok'el el b'iil ichi'l u aanima. Pek a' chit ib'o'q'ol va'l aas sanimal u yolb'al Tiohx. 20 Ech kam vetatine' aas isik'let'ex u Jesus, echojn etatin tzi'.

21 Ye' ko'xh q'atonex ti' oj k'ayimal etib' tu aq'on xe' aanima aas ok'ex ti' inimal u Jesus. Pek oj saveeti

sachajpulex setile', b'antaj ya'l etela'.ⁿ **22** Tan ab'il va'l k'ayimal tib' tu aq'on aas sik'lel tu u kuB'aal Jesuus, chitel tek u tatin siatz. Ech saaq'onin ti' u kuB'aal. Utz ab'il va'l k'uxh yit' k'ayimal koj ok vatz aq'on aas inima u Jesuus, aya'l ik'u'l nitoksa tib' tu aq'on ti' u Cristo. **23** Tan mam ja'mel taq' u Tiohx ti' echitpu tu q'ul epaav. Ech ye' ko'xh etoksa etib' jaq' chusb'al aas tetz ko'n aanima. **24** Echixe'at nival sete hermanos, aas echojnex k'atz Tiohx kam vetatine' aas ok'ex ti' inimal u Tiohx.

25 Aatz q'u'l tiira ixviak, ye'k ma'j imantaar u Tiohx ti'. Pek loq' b'a'n nunnache' aas saval ma'j unyol; iyol ma'l jikomla aanima aas txumaxnaj tek iatz tu u kuB'aal, k'ujleb'al k'u'lla yol tzixe'. **26** Ech b'a'n nunnache' sako'nkaa ech tzi', ti' q'u' tza'l kaana ko'xh tu u tiempo tza'. **27** Ech ab'il axh k'ulel iib' tuch' ixoj, ye' ko'xh iitz'a jatxi'b'. Utz ab'il axh ye'k iixoj, ye' iitz'a ichokaxe'. **28** Loq' paav tekoj aas sachok ak'ulel. Utz paav koj sachee ik'ulel u ixviak. Pek ti' ko'xhtu' tan, samotxpaal tu tza'l. Utz a' unsa' ye' koj paalex tuul nivale'.

29 Tan b'iit ko'xh tiempo atile hermanos, sako'npaal q'u kam kajayil. Ech toke' nival tu q'u'l atil tixoj aas taq' yak'il tu aq'on ti' u Tiohx. Yit' ta'xh koj satitz'a

u tixoj. **30** Aatz q'u'l nitoq'e', i'ane' aas aya'l kala ye' nitoq'e'. Aatz q'u'l nitxuq'txune', i'ane' aas aya'l kala ye' nitxuq'txune'. Utz aatz q'u'l niloq' kam, i'ane' aas aya'l kala ye'xhkam tetz atile. Tan jank'at koj u tiempo. **31** Aatz q'u'l b'a'n nipaalka, atil tetz tu u vatz amlika tx'ava' tza', yit' ta'xh koj satitz'a q'u b'a'n nipaalka. Tan sako'npaal u vatz amlika tx'ava' tza'.

32 Nival q'u kam tza' tan, a' unsa' ye' koj ela'ok'ex ti' q'u kam tu u vatz amlika tx'ava' tza'. Tan aatz q'u hermanos q'u'l ye'k ik'ulel, ta'xh nititz'a q'u kam tetz u kuB'aal. Ta'xh nititz'a i'antu q'u kam q'u'l isa' u kuB'aal.

33 Pek aatz q'u aanima atil ik'ulel, a' nititz'a vime'b'i'l tu u vatz amlika tx'ava' tza'. A' nititz'a kam nisav tu u tixoj. **34** Atil jalb'al tib' vib'anon u ixoj va'l atil ik'ulel, tuch' u ixviak va'l paat ye' nib'en ti' vinaj. Atil jalb'al tib' q'ul ib'anon majte. Tan aatz u ixoj va'l ye'k ik'ulel, ta'xh nititz'a u aq'on ti' u kuB'aal. Tan a' isa' aas tiira ato'k k'atz u Tiohx tuch' ichi'l utz, tuch' taanxelal. Pek aatz u ixoj atil ik'ulel, a' nititz'a vime'b'i'l tu u vatz amlika tx'ava' tza'. A' nititz'a kam nisav tu vivinaj.

35 Utz majelkojex nunb'ane' k'uxh nival q'u kam tzi'. Pek etetz u b'a'n nival nivitza'. A' unsa' aas tiira tu b'a'n sapaalk'ex utz;

ⁿ **7.21** Aatz q'u' aanima q'u'l tiira k'ayimal tib' tu aq'on xe' b'aal taq'on nital tza', aya' q'u'l "esclavo" chu te'l tu kastiya.

jik chit etatine'. Ech ye'xhkam samajon exaan ok k'atz u kuB'aal.

36 Ech oj ab'il ma'j ni'itz'an aas aal b'a'n sichok ik'ulel vime'al va'l ye'saj ib'en xe' vinaj tan, noj tek ipaal iya'b' satale', i'ane' kam va'l nititz'a. Tan yit' ye'xtxoj koj va'l si'ane'. **37** Utz ab'il va'l tiira txaklel tu vitxumb'al aas ye'k sachee ik'ulel vime'al, b'a'n va'l ni'ane'. Ta'xhtzii untz'oj yit' oknaj koj aanima ti'. Ye'xhkantu'. **38** Ech b'a'n si'an va'l k'uxh sataq' vime'al sik'ul tib' tuch' u vinaj ato'k ti'. Pek aal tiira b'a'n si'an va'l oj tiira ye'k sichok ik'ulel.

39 Aatz u ixoj atil ik'ulel, qitzel tu u mantaar tetz k'uli'b' tuch' vivinaj oj itz'lele. Pek oj sakam vivinaj, ye'xhkam ve't txayb'al tib' tuch'. Si'ane' sik'ul tib' tuch' va'te ab'il isa'. Ta'xhtzii oj niman tetz u kuB'aal. **40** Pek loq' aatz nivitz'a, aal chi'b'eb'al tatin si'ane' oj ye'k ik'ulel. Utz k'uxh nival q'u kam tza' tan, nivitz'a aas a' vitxumb'al u Tioxhla Espiiritu sunk'atza.

**Q'u echb'ub'al paalnaj
vatz b'anich tioxh**

8 1 Unchee' aatz ti' q'u echb'ub'al q'u'l nitoksal vatz b'anich tioxh, atil tek

etxumb'al ti'.^o Pek ti' ko'xhtu' tan, net'anb'a' etib' ti'. Pek aal b'a'n a' setoksa tetz vatz vextumb'al veb'antu ti'lex ti' q'u aanima tan, a' va'l nich'iisan uchchil vatz Tioxh. **2** Utz ab'il va'l tiira atil tek itxumb'al ti' q'u kam tzi' ninache', ye'saj tootzajita' jank'al tere'n va'l ministeer satootzaji. **3** Pek ab'il va'l tz'ejel taanima ti' u Tioxh, satootzaji kam vitxumb'al u Tioxh ti'.

4 Utz nimotxetale' aas matz b'a'n se'echb'ul q'u echb'ub'al q'u'l ma't toksal vatz b'anich tioxh. Utz nival sete aas kam koj si'ane'. Tan qootzajle kam koj itxa'k ma'l b'anich tioxh tu u vatz amlika tx'ava' tza'. Tan ma'l ko'n nojla Tioxh atile. **5** K'uxh kalab' ko'xh kam atil tu u vatz tx'ava' tza', tuch' tu amlika aas tioxh ib'ii. Tan kaana ko'xh b'anich tioxh utz, kaana b'aala aas tioxh talaxe'. **6** A' li'ilon. Tan ma'l ko'n nojla Tioxh atil sukuvatz. Aya' u kuTat va'l cheesan q'u kam kajayil. Utz o' tetz majte. Utz ma'l ko'n kuB'aal atile. Aya' u Jesucristo va'l tiq'aq'al ku'en atil kajay q'u kam. Utz tiq'aq'al ku'en atilo' majte.

7 Unchee' k'uxh echi, sib'al hermanos ye' ootzajin tetz u kam tzi'. Ta'xh kaanaj sik'u'l va'l

^o **8.1** Sib' q'u chib' q'u'l nichik'ay tu k'ayib' tetz tu u tiempo tzi', ma'tich toksal tu tx'olo'm vatz b'anich tioxh b'axa. Ech nichik'aye'. Ech a' va'l nichsotzsan ik'u'l q'u niman tetz u Jesus. Matz b'a'n satechb'u oj ye'xtxoj nichtale'.

nichichusax te aas nojchit atil taanima q'u b'anich tioxh. Ech oj nitechb'u q'u echb'ub'al q'u'l b'amb'emal vatz b'anich tioxh, paavinyu teku'en ninache'.

8 Loq' sa'kojtaq'b'eno' b'a'n u echb'ub'al vatz Tioxh, untz'oj sa-qechb'u. Utz ye'xtxoj tekoj si'ane' untz'oj ye' saqechb'u. Ye'xhkam niloch'o' tu u qatin vatz u Tioxh.

9 Loq' kuenta'ex ab'iste ex etootzaj q'u kam tzi'. Esotszax ik'u'l q'u'l ye' maas iq'omal iyak'il. 10 Tan oj satilaxh ma'j q'u niman tetz u Jesusus q'u'l niqale' tzi' aas k'ujlelaxh tu va'l nik'ayilik q'u echb'ub'al oknaj vatz b'anich tioxh, b'a'n si'ane' aas sa'texhtilo'k tetz sai'. Utz sa-techb'u tetz majte. Loq' sa'xhtal tu taanima aas yit' b'a'n koj va'l ni'ane'. Tan k'uxh ootzajle aas b'a'n, pek paav ninache'. 11 Ech toke' kuenta'ex. Tan b'a'n si'ane' satz'ejxu ma'j q'u niman tetz u Jesusus setaq'o va'l kam u Cristo ti'. Noj asotzsa ik'u'l tan, ye' maas iq'omal iyak'il k'atz Tioxh. Utz ta'n tek noj inaq'b'u ti' q'u b'anich tioxh. 12 Ech paav va'l neb'an vatz u Cristo oj ech seb'an tzi'. Tan neb'ano'k ma'l kam siatz aas paav ninache', k'uxh b'a'n setetz. Tan nitektitz'a aas b'a'n tetz majte. 13 Ech oj savile' aas sasotz ik'u'l ma'j q'u niman tetz u Jesusus tu u echb'ub'al va'l oknaj vatz b'anich tioxh, aal tek b'a'n paat ye'k savechb'u. Ech ye'k suntz'ej-xixsa u niman tetz u Jesusus tzi'.

Vilochax q'ul ichaj u Jesusus

9 1 Unchee' setab'i tan, tiq'aq'al u vaq'on ti' u kuB'aal Jesusus k'uxh oknajex ti' u Jesusus. Tan nojchit ilel u kuB'aal Jesusus vaq'o. In ichaj. Utz yit' k'ayimal koj vib' jaq' imantaar ma'j aanima. Echixe'at ye'xhkantu' sailb'elin tu u vijle'm. 2 Pek oj yit' in koj ichaj u Jesusus vatz unjot aanima, a' li'ilon. Pek in sevatz. A' techlal aas in ichaj tan, oknajtek'ex ti' inimal u kuB'aal Jesusus vaq'o.

3 Ech a' tzaq'b'eb' tetz q'u aanima cheel sunb'ane' tza', q'u'l kam ko'xh nital vi'. 4 Ye'xhkantu' satzujb'elo'. Ye'xhkantu' sa'aq'ax qechb'ub'al tuch' qaa'. 5 Utz ye'xhkantu' saqiq'o ma'j ixoj niman tetz u Jesusus utz, sa-kuxamb'ixsa qi'. Tan ech b'anel tu tere'n q'ul ichaj u Jesusus. Utz ech b'anel tu q'u'l itza'q' u Jesusus tuch' u Lu'. 6 Pek ¿untz'oj in ko'xh tuch' u Bernabee sa'-aq'onino' ti' itx'akax qechb'ub'al tuul niqaq'onin ti' u b'a'nla chusb'al? Tan yit'e'ch koj ni'an unjote. 7 Ye'xhab'il ma'j sol nib'anon aas anat ko'xh sachoon je' u techb'ub'al tuch' u taa' tuul paarten etz aq'on si'ane'. Ye'kax i'an u chikol uuva aas ye' koj sa-techb'u je' tetz vivatz viuuva va'l nichike'. Utz ye'kax i'an u xeen karne'l aas ye' koj nituk'a tetz u leeche tetz vikarne'l majte.

8 Utz etitz'achi aas iyol ko'xh aanima va'l nivale' tza'. Pek ech chit nital u o'tla mantaar majte.

9 Tan tz'ib'amalka tu vimantaar u Moisees ech tza': —Yit' sa'koj-ooksa txim tiju' u vaakaxh tuul nipaqa'e'l triigo.— Chia.^p Utz çq'u avan ko'n chixh nital u Tiohx nenache' aas ech nital tzi'? 10 Pek o' titz'a'o' tu va'l tala tzi'. O' nitale'. Qi' tz'ib'alikka q'u yol tzi'. Tan aatz va'l nikoone', k'ujlel ik'u'l ti' va'l nichike'. Utz echat u paq'ol triigo, k'ujlel ik'u'l aas sa'aq'ax tetz va'l nipaqa'e'l. 11 Utz echat ko'xh o' majte. Aq'oninnajo' texo'l ti' ichusax u b'a'nla chusb'al tetz u Tiohx. Utz çye'xtxoj tzik setaq' qetz q'u kam tetz vatz tx'ava' atil tzexe' nenache'? 12 Tan aal nik'ulo'k ti' unjote aas netzujb'e, ça' chixh o' ye' sik'ulo'k qi'?

Pek ye'k sukuvatz aas sa'texh-tzujb'elo' k'uxh sa'chitik'ulo'k qi'. Tan ye' kusa' aas sakuchij viyak'in u b'a'nla chusb'al. Ech nikutx'ake' kam nipaalk'o'.

13 Utz etootzajle aas alel tu u Tiohx ech tza': —Ab'il q'u'l nitaq'onin ti' q'u kam tetz Tiohx tu viq'analil u totztiohx, tu u taq'on sitx'akvu u techb'ub'al. Utz echat ko'xh q'u'l nitoksa tx'olo'm vatz u nachb'al Tiohx. Satechb'u tetz q'u kam q'u'l nitoksa tu u tx'olo'm.— Chia.^q 14 Utz echat alelka tu u kuB'aal Jesus majte

aas: —Ab'il q'u'l nipaxsan u b'a'nla chusb'al, a' satx'a'nku siatz.— Chia.^r 15 Pek ye'xhkam nunjaj vetz q'u kam tzi'. Utz ye'xhkam nuntz'ib'a talaxe' aas ech vilb'el sab'anli. Tan tiira a' u vacha'v ipaxsal u b'a'nla chusb'al. Kamchil sunb'an nun-nache' oj ye'k sunb'ane'.

16 Loq' yit' tokeb'al koj unq'ii aas nunpaxsa itziil u b'a'nla chusb'al. Tan a' chit u vetz aq'el. Utz in ninachon u ijatz ti' ib'an-axe'. ¡Ech tilayol saya'k'in oj ye' saval paal u b'a'nla chusb'al!

17 Tan oj aya'l unk'u'l nunb'ane', sunk'ul unchoob'al xe' u kuB'aal Jesus. Utz k'uxh yu'nsa', ministeer unb'anta' tan, a' vunchaj vet'aq'axi. 18 Oya q'ii nunb'ane' tan, a' vunkanaal aas sa'xhchi'b'in ti' talax u b'a'nla chusb'al ti' u Cristo. Ye'xhkam nunjitz'o'k'ex ti' vetz; ye'xhkam nunpaasa vib'.

19 Ech ye'xhab'il xe' txayelk'in ti' echb'ub'al. Pek jik in nib'anon aas kajay niaq'onink'in. Loq' a' unsa' unb'antu kanaal sib'al aanima saok ti' u Cristo.

20 Aatz atilin xo'l q'u Israeel, nivaq' b'ens vib' echa' q'u Israeel, niman tetz u o'tla mantaar. Loq' a' unsa' vole' ti' tok ti' u Cristo. Ye'xhkam

^p 9.9 Aatz ipaq'ax u triigo nich'i'an q'u Israeel tu u tiempo tzi' utz, vaakaxh nitzeqe'yun taq'o. Nipaasa sii'. Utz tuul nichtaq'onin q'u vaakaxh, nichtechb'u tetz u triigo. Ye'xhkam nichimajax ti'. A' va'l niyol u Pablo tza'. Choktaj u Deuteronomio 25.4.

^q 9.13 Choktaj u Leviitico 6.16, 26.

^r 9.14 Choktaj U Tio 10.10; U Lucas 10.7.

nunnima u o'tla mantaar. Loq' echa' in niman tetz nunb'ane' tan, a' unsa' vole' ti'. **21** Utz echat nunb'an tu q'u puera aanima, q'u'l ye'k jaq' vimantaar u Moisees. Ye'k in jaq' vimantaar u Moisees nunb'an majte. Tan a' unsa' vole' ti' tok ti' u Jesus k'uxh atilok'in jaq' vimantaar u Cristo.

22 Aatz atilin xo'l q'u'l ye' maas iq'omal iyak'il k'atz Tiohx, nunb'ane' echa' ye' iq'omal unya'k'il majte. A' unsa' vole' ti' tiq'ot iyak'il k'atz u Tiohx.

Niko'xh viq'o tetz kajayil. Tan a' unsa' sachitpu tu q'ul ipaav k'uxh unjolol ko'xhtu'. **23** Ti' u b'a'nla chusb'al nunb'anva k'uxh ech nunb'an tzi'. Tan a' unsa' ela saetzanin setuch' ti' q'u mamaj b'a'nil atil tuul.

24 Unchee' aq'taj yak'il ech seb'an kanaal. Ech seb'ane' va'l nib'anax tu u saach ti' jutzi'm. Tan nojchit sib'al q'u'l nit'aspe', pek ma'l ko'n va'l nib'anon kanaal.^s **25** Utz echat ni'an q'u'l nitecha tib' tuch' imol tu saach. Ni'xhimaj tib' ti' ib'anax q'u kam q'u'l sachijon ti' ib'antu kanaal ma'j koroona. Nojchit ni'xhib'an ya'l k'uxh aal sako'npaal va'l ni'an kanaal.

Pek aatz va'l sakub'an kanaal tan, sa'kojpaali. **26** Ech toke' nivoksa yak'il, echa' nunjutzine'. Nunch'a'oine'. Loq' ye'k ko'nkoxh tokeb'al. Pek ib'o'q'ol va'l nunk'aj ti'. Tan sa'kojpaali. **27** Ech aya'l unk'u'l nivoksa vunchi'l tu k'axb'ichil utz, ni'xh-unya'lu vib'; majb'al unq'aavb'en tu paav. Tan ma't ko'n chix unchustu aanima tu u b'a'nil, yetzkan suntzojpixsa u vetz.

Vinimal u Tiohx vatz q'u b'anich tiohx

10 **1-2** Utz nival sete hermanos, aas ye'k sesotzsa sek'u'l va'l paalku q'u kuk'uy kumam o'tene. Tan ela iq'ol ib'ey tuch' u Moisees tu u Tiohx tu u sutz'. Utz ela motx iran u Kaj Mar tuch' u Moisees. Echa' motx ib'an ivautiismo tuch' u Moisees.^t **3** Ela motx techb'u u echb'ub'al va'l u Tiohx aq'on te. **4** Utz ela motx tuk'a u a' va'l u Tiohx aq'on te va'l a' nichcheek tu u mam sivan xamich ti'. Aya' u sivan va'l a' nik'am ti' u Cristo. **5** Pek k'uxh echi, sib'al q'u aanima yit' b'a'n koj b'enku q'ul ib'anon tu u Tiohx. Echixe'at motx kamka tu u tz'inlich tzaji tx'ava'.

^s **9.24-27** Chajpaj kaakaalil ya'b' nictuch u mam echaib' ti' jutzi'm xo'l q'u aa Grecia tuch' q'u aa Roma. Utz aatz q'u'l nictok tu u saach tzi', laval ich' ye'saj topon u saach, nixe'tichus tib'. Tiira nitaq'ka tere'n q'u kam. A' texh ni'an tuch tib'.

^t **10.1-13** A' nital u Pablo kam q'u mam b'a'nil i'an u Tiohx tu vitenam aas k'asu'l tu Egipto. Loq' k'uxh echi, ye'xhat ko'xh motx b'enku te. Aal iqel ko'n u Tiohx.

6 Loq' ma'l k'uchb'al b'anax sukuvatz k'uxh ech motx i'an tzi'. Ech saqile' kam niya'k q'u qelol. Utz ye'k saqachva ok q'u kam q'u'l ye'xtxoj, echa' motx i'ana aas motx tachva ok u paav.

7 Ye' eb'an ex nachol tetz q'u b'anich tioxh, echa' i'an unjolol tixol'. Echixe'at tz'ib'alka ti' ech tza': —Motx k'uje'i, echb'uni utz, q'ab'ani. Motx lakpi utz, motx b'ix vatz b'anich tioxh.— Chia.^u

8 Ye' eteesa etib' tu b'ey tuch' aanima, echa' q'u'l motx i'ana. Tan ma'l 23,000 kam tu ma'l q'ii ti' vipaav motx i'ana tzi'.^v 9 Utz ye' elak ivi' u kuB'aal, echa' i'an unjolol aas ilak ivi'. Utz sib'al motx kami, tx'i'la txokop tzotin.^w 10 Ye' ko'xh tz'o'kab'in-ex ti' u Tioxh, echa' motx i'ana. Utz motx kamsal tu u yatz'ol.^x

11 Unchee' ma'l k'uchb'al i'an u Tioxh sukuvatz k'uxh ech q'u kam ul ti' q'u aanima tzi'. Utz tz'ib'alka tan, qokeb'al tu jik, jank'al o' atilol' cheel tu u motxe-b'al tiempo tza'. 12 Ech ib'an kuenta tib' ab'il q'u'l iq'omal chit iyak'il k'atz Tioxh ninache'.

Ku'ichi. 13 Tan aatz q'u il tza'l nipaasavo' u Tioxh, ye' tekoj sakutx'ake'. Tan qetz chitu' o' aanima tu u vatz tx'ava' tza'. Loq' tiira b'a'n u Tioxh. Ech jatu koj satoksa'o' tu il tza'l oj ye'

sakutx'ake' satile'. Utz tootzajle kani'ch qel tuul si'an majte ech sakutx'ake'. 14 Pek ta'xhtzii kuenta'ex tan, tii'in seti'. Ech ku'ich'ex tu u paav; aya' u nacho b'anich tioxh.

15 Utz nachtaj b'a'nil va'l savale' tza', jank'al ex atil etxumb'al. 16 Nikuk'ama Tioxh ti' u ta'l uuva va'l niquk'a tu u uk'ab'al tu santa cena, echa' va'l i'an u Jesus. Tan a' tokeb'al aas ma'l teko'n o' tuch' u Cristo tu vikajal. Utz ma'l teko'n o' tuch' u Cristo tu vichi'l majte aas niqechb'u u kaxhlaan tx'ix va'l niqumatxe'. 17 Tan ma'l ko'n u kaxhlaan tx'ix niqechb'u k'uxh sib'al kuxaane'. Utz a' toke' aas ma'l ko'n kuvatz kukajayil ti' inimal u Cristo. Ech qatin k'atza u tatin u kuchi'l aas txayel tib' sikajayil.

18 Echa' va'l ni'an q'u Israeel. Tan nitechb'u tetz u tx'olo'm va'l nik'achlo'k vatz Tioxh.^y Utz a' toke' aas antu nitok tu u tx'olo'm vatz u nachb'al Tioxh. 19 Loq' sotzi'ch ek'u'l tu va'l nivale' tza'. Tan yit' a' koj nivale' aas ant ex netok ti' ib'anax u tx'olo'm va'l nitok vatz q'u b'anich tioxh q'u'l yit' itz'lich Tioxh koj. Utz yit' a' koj nivale' aas sib' chit itxa'k u tx'olo'm va'l nitoksal siatz.

20 Pek a' nivale' aas yit' vatz koj

^u 10.7 Choktaj u Eexodo 32.6.

^v 10.8 Choktaj u Nuumeros 25.1-18.

^w 10.9 Choktaj u Nuumeros 21.5-6.

^x 10.10 Choktaj u Nuumeros 16.41-49.

^y 10.18 Choktaj u Leviitico 7.6-15.

u Tiohx nitoksav q'u tx'olo'm q'u aanima ye' tootzaj Tiohx. A' nitoksav vatz u tioxhil tx'i'li'inaj atzi'. Utz yu'nsa' aas ant ex saok'ex ti' inachax q'u tioxhil tx'i'li'inaj majte.^z **21** Tan ye'k si'ane' aas ka'va'l iveet seb'ane': so'ok'ex tu u santa cena tetz u kuB'aal utz, sa'pajeb'an comun tx'ix aas tetz tioxhil tx'i'li'inaj. **22** Ech kulakchil ivi' u kuB'aal. Tan kam koj qijle'm; paalchukoj-o' sii'.^a

**U toksal iq'ii u Tiohx
tu kajay q'u kam**

23 Kajay q'u kam b'a'n nunnache'. Loq' yit' b'a'n koj aas kajay sunb'ane'. Kajay q'u kam b'a'n nunnache', loq' yit' sa'koj-iyak'insa'o' tu u qatin vatz Tiohx. **24** Utz ye' ko'xh eb'ana aas ta'xh setitz'a je' etib'. Pek a' setitz'a u b'a'nil tetz unjolge.

25 Ech ye' ko'xh ech'oti kam b'anel tu u chib' nitoksal tu q'u k'ayib' chib'. Ech ye'xhkam setitz'a matz paalnaj vatz b'anich tiohx oj ye' paalnaj. **26** Tan tetz u kuB'aal kajay u vatz amlika tx'ava' tuch' q'u kam atil tuul.

27 Unchee' oj sisavsax' ma'j q'u aanima tu tx'a'om q'u'l yit' niman koj tetz u Jesusu utz, sab'enex ti', echb'utaj kam va'l sataq' sete. Yit' sa'kojoch'oti kam b'anel taq'o. Ech ye'xhkam setitz'a ti' tenachb'al. **28** Pek oj

ab'il ma'j la'aloon aas: —Aatz u echb'ub'al tzi', paalnaj vatz b'anich tiohx atzi'.— Chaj. Etechb'uchi. Tan kamal paav echb'uli ninach va'l vetalon see aas kam b'anel taq'o. Kamal paav siatz k'uxh tetz u kuB'aal kajay u vatz tx'ava' tuch' q'u kam atil tuul. **29** Aatz va'l nivale'tza', kamal yit' paav koj nenache'. Pek paav ninach va't u aanima tzi'. Ech ti' u aanima seb'anva tzi', ye'k setechb'u. Utz kamal setale': —¿Kam toke' sa-ko'xhmajlo' ti' ib'anax u kam tzi' utz, yit' paav koj nikunache'?— Kamal chajex. Pek ti' va'l nititz'a va't u aanima seb'anva. **30** Utz kamal setale': —K'uxh ni-qechb'une', nikuk'ama Tiohx ti'. Ech oj nikunach Tiohx ti' va'l ni-qechb'u, ¿kantu' samajaxo' ti' techb'ule'? Utz ¿kantu' sa'alchi aas paav va'l nikub'ane'?— Chajexh.

31 Pek ab'itaj. Tan aatz o', a' chit qetz toksal iq'ii u Tiohx ti' kajay q'u kam saqechb'u saquk'a utz, ti' kajay q'u'l sakub'ane'. **32** Eb'anchil ex echa' aq'ol ku' tze' tib'ey q'u Israeel, niko'xh q'u puera aanima utz, niko'xh q'u niman tetz u Jesusu tetz Tiohx. **33** Pek ech seb'ane' va'l nunnache'. Tan a' nivitz'a aas b'a'n se'enk'in tu kajay aanima. Ta'n ko'nkoxh nivitz'a vib', pek a' nivitz'a unjote. A' unsa' sachitpu tu q'ul ipaav.

^z **10.20** Choktaj u Deuteronomio 32.17; u Salmos 106.37.

^a **10.22** Choktaj u Eexodo 20.5; u Deuteronomio 32.21.

11 1 Utz iltaj ok etetz vi', echa' in nivil ok vetz ti' u Cristo.

Viyol u Pablo ti' q'u ixoj

2 Nivoksa eq'ii hermanos tan, ni'xhetulsa'in sek'u'l tu kajay q'u kam. Utz nenima q'u chusb'al kam chit echa' ichusax sete unb'ana. 3 Utz a' unsa' setootzaji b'a'n'il aas q'esala u Cristo vi' q'u vinaj. Utz aatz q'u vinaj, a' u q'esala vi' q'u ixoj. Echa' u Tiohx, a' u q'esala vi' u Cristo. 4 Ech ye'k tatin viq'osal u vinaj siatz oj ye' niteesa ikut aas niq'ila isik'le Tiohx utz, oj atil je' ikut tuul nital u yolb'al Tiohx.

5 Utz echat ko'xh u ixoj. Ye'k tatin viq'osal siatz oj ye' sataq' je' ma'j kutxb'al ivi' tuul niq'ila isik'le Tiohx. Ela ko'xh tuch' t'urimal el xi'l ivi' atzi' oj ye' kutxel ivi' tuul niq'ila isik'le Tiohx utz, tuul nital u yolb'al Tiohx. 6 Tan oj yi'sa' u ixoj sataq' je' kutxb'al ivi', aal tek b'a'n tiira sit'uri el u xi'l ivi'. Pek oj nich'ixvu u ixoj ti' aas sit'uri el u xi'l ivi', ikutx u xi'l ivi'.

7 Pek aatz u vinaj, tokeb'al iq'ii u Tiohx. Tan ech tilone' u Tiohx veetinaj. Ech ye'k sikutx ivi'. Utz aatz u ixoj, tokeb'al iq'ii u vinaj. 8 Tan aatz chee u b'axa vinaj, yit' a' koj elku k'atz u ixoj. Pek u b'axa ixoj va'l a' elku k'atz

u vinaj. 9 K'uxh b'anax u vinaj, yit' ti' koj u ixoj b'anaxka. Pek aatz u ixoj tan, ti' u vinaj b'anaxka. 10 Ech sikutx vivi' u ixoj, techlal aas ato'k jaq' imantaar u vinaj. Utz ech b'a'n vatz q'u aanjel.^b 11 Loq' ye'xh-ab'iste ko'xh ma'j aas tz'ejel koj tel vatz u Tiohx. Yit'e'as ye'k koj tokeb'al u vinaj vatz u ixoj. Niko'xh u ixoj ye'k koj tokeb'al vatz u vinaj. 12 Tan k'uxh a' elku u b'axa ixoj k'atz u vinaj, a' ni'itz'pik q'u vinaj k'atz q'u ixoj. Loq' ela ko'xh k'atz u Tiohx ni'elka.

13 Unchee' itz'ataj va'l saval sete tza' etile'. ¿B'a'n tzik aas yit' kutxel koj ivi' u ixoj tuul siq'ila isik'le Tiohx nenache'? 14 Tan jik chit nimna'l q'u vinaj, yit' qin xi'l vi' koj. Pek ch'ixveb'al vatz q'u aanima oj siqinimansa xi'l ivi' u vinaj. 15 Pek tokeb'al iq'ii u ixoj aas qinkin u xi'l vi'. Tan vatzil kutxb'al ivi', u xi'l ivi'. 16 Ech oj ab'il ma'j aas xhaakaluib' ko'n isa' ti' q'u kam niqale' tza', tale'na kam satale'. Pek yit'e'ch koj sukuvatz utz, yit'e'ch koj vatz q'u niman tetz u Jesuus.

Q'u ye'xtxoj nichib'anax tu u santa cena

17 Unchee' yit' eq'ii koj savoksa tu q'u chusb'al saval sete tza'. Tan nivab'i aas k'uxh

^b 11.10 Aatz u kutxu vi' nital u Pablo tza', techlal aas ato'k u ixoj jaq' imantaar u vinaj. Techlal majte aas a' ilol tetz u ixoj u vinaj. Pek aatz ti' q'u aanjel, nital ech tzi' tan, tx'olol tetz inujul u tatin unjolol aanjel xo'l q'u aanima tu u vatz amlika tx'ava' siatz q'u Israel.

nemol etib', okchil koj tu jik neb'ane', pek elchil tu b'ey neb'ane'. **18** Aatz u b'axa kam va'l saval sete utz, aya' va'l nivab'i aas nitok exo'l setib'ilaj aas nemol etib' ex niman tetz Jesusus. Utz nunnima b'iil aas nojchit ato'k exo'l. **19** Utz ech chit seb'ane' atzi', sa'chitok exo'l setib'ilaj atzi', ech saelu'l vatzsaj b'a'n'il, ab'il q'u'l b'a'n ni'an vatz Tiohx. **20** Ech k'uxh nemol etib' ti' ib'anax u santa cena netale', yit' jikomla santa cena tere'n koj va'l neb'ane'. **21** Tan aatz neb'ane', atia b'axal ko'n nitechb'un el sijunal. Utz atia nitechb'u jank'al isa'; ye' nikaa ve't tetz imol taq'o. Utz atia q'ab'a'm tek ni'ane'. **22** Utz jkam tek tok va'l neb'ane' tzi'! ¿Ye'k tzik etatib'al tzik aas satx'a'nex, sauk'a'ex tuul? Iq'ii q'u niman tetz u Tiohx neteesa tu va'l neb'ane' tzi'. Utz neteesa iq'ii q'u me'b'a' q'u'l ye'k tetz majte Ech jkam b'oj saval ti' u kam nenache' tzi'? Sa'kojvoksa eq'ii ti'. Tiira ye'ka.

Vib'anax u jikomla santa cena

23 Aatz q'u chusb'al aq'el sete vaq'o ti' u santa cena, xe' u kuB'aal Jesusus unk'ulva. Tan aatz tu u aq'b'al va'l a' chit si'ch-tektxayax u Jesusus, itxay u kaxhlaan tx'ix. **24** Ik'ama Tiohx ti'. Ech ipixh tuul. Utz tala: —Aatz u kaxhlaan tx'ix nunjatx

sevatz tza', a' vunchi'l va'l savaq' seti'. Echb'utaj etetz. Utz b'antaj ech tzi' ti' etulsat'in sek'u'l.— Texhtu'.

25 Unchee' echat paj i'ana aas veeti. Itxay u uk'ab'al utz, tala: —Aatz u ta'l uuva atil tu u uk'ab'al tza', a' u techlal u ak' nuk'u'm nunb'an setuch', ti' u tel vunkajal seti'. Ech chajpaj setuk'a setulsa'in sek'u'l.— Texhtu'.^c

26 Unchee' chajpaj etx'a't u kaxhlaan tx'ix tzi' utz, chajpaj etuk'at u ta'l uuva tu u uk'ab'al tzi', a' netal itziiul vikameb'al u kuB'aal Jesusus, ulnale.

27 Pek ataj paav u aanima ti' vikam vichi'l u Jesusus utz, ti' u tel ikajal oj atil tu paav tuul sa-techb'u u kaxhlaan tx'ix tuch' u ta'l uuva tu u santa cena. **28** Ech b'axal nal senach je' etib' sejun-unil ye'k tzik ex tu paav. Ech nal setechb'u u kaxhlaan tx'ix tuch' u ta'l uuva tu u santa cena.

29 Tan ab'il va'l ta'xhtzii nituk'ae' utz, nitx'a'n tu u santa cena utz, ye' ninach b'en tib' aas atil tu paav, choob'al paav saku' ti' tu va'l nitechb'u. Tan ye'xhat ni'enku te kam tokeb'al echb'ul vichi'l u kuB'aal. **30** Utz ti' ko'n q'u kam ech tzi' k'uxh kaana b'oj hermano texo'l aas ya'v, ye'k iyak'il utz, kamnaj. **31** Tan sa'-kojix'ol kunujul u Tiohx oj sakunach je' q'u kupaav utz, sa-kuk'axa. **32** Utz sa'chittoksa'o' u Tiohx tu jik tan, a' isa' aas yit'

^c 11.25 Choktaj u Jeremias 31.31-34.

ela koj sa'alax kub'en tu u choob'al paav tuch' q'u aa paavla chaj aanima.

33 Ech ch'iataj etib' hermanos. Ela saechb'unex chajpaj semol etib' tu santa cena. **34** Tx'a'noj k'asu'l tu tatib'al oj ab'il nikam tu va'y. Ech yit' choob'al paav koj su'ltija texo'l. Aatz tere'n q'u kam q'u'l yit' b'a'n koj neb'ane', anal savoksa tu jik aas lo'oponin.

**Q'u doon nitaq'
u Tioxhla Espiiritu**

12 **1** Unchee' aatz cheel, saval sete hermanos kam b'anel tu q'u doon nitaq' u Tioxhla Espiiritu.

2 Tan ye' koj nenache' tzi' kam b'anich setaq'o aas ye'sajich animat u Jesusus. Tan nichko'xh-etx'ajmi neqinil ok ti' inimal q'u b'anich tioxh. Aya' q'u'l niko'xh ye'k taaxelal. **3** Ech a' unsa' se-tootzaji kam b'anel taq'o. Tan aatz q'u aanima niyolon titxumb'al u Tioxhla Espiiritu, sa'koj-tale' aas: —Txub'a'lom atzi'.— Chaj ti' u Jesusus. Utz ab'il koj ma'j sako'xhchee sik'u'l satal ti' u Jesusus aas: —Ta'xh ma'l B'aala u Jesusus.— Chaj oj yit' u Tioxhla Espiiritu koj so'oksan sik'u'l.

4 Utz jatvatzul ko'xh q'u doon atile. Loq' u Tioxhla Espiiritu niaq'on, va'l ta'xh ma'l. **5** Jatvatzulen ko'xh q'u ijle'm tu aq'on ti' u Tioxh. Pek ma'l ko'n u q'esalain qetz ti', aya' u kuB'aal Jesusus. **6** Utz jatvatzulen ko'xh u kutxakunsal ni'an u Tioxh. Utz

ta'xh b'anel ma'l ko'n u Tioxh va'l nib'anon q'u kam sukuk'atza kajayil. **7** U Tioxhla Espiiritu nioksan sukuk'atza kujunuil kam visa' sakub'an ti' ilochax q'u niman tetz u Jesusus ech saq'an-b'u k'atz u Tioxh. **8** Atia txumb'al nitoksal k'atza tu u Tioxhla Espiiritu, ti' talax b'a'nla chaj txumb'al. Atia tootzajib'al nitaq'ax ti' ichusax u yolb'al Tioxh. Loq' anko'xh u Tioxhla Espiiritu nioksan sijunuil. **9** Atia a' idoon tu u Tioxhla Espiiritu aas tiira k'ujlel ik'u'l ti' Tioxh. Utz atia atil idoon taq'o ti' ib'anax b'a'n tu ya'v. Utz anko'xh paj u Tioxhla Espiiritu nioksan sijunuil. **10** Atia a' tetz tu u Tioxhla Espiiritu ib'anax txaichil. Atia a' nitale' kam nital u Tioxh. Atia a' tetz tootzajile' ab'iste b'a'nla aanxel utz, ab'iste ye'xtxojla aanxel. Atia a' tetz niyolon tu va't yolb'al ye' ootzajimal. Utz atia a' tetz sataq' elu'l vatzsaj kam va'l nitalax tu u yolb'al va'l ye' ootzajimal tzi'. **11** Utz u Tioxhla Espiiritu nib'anon kajay q'u kam tzi'. Nitaq' tu junun q'u aanima kam isa' sataq' te.

12 Tan ech b'anel tu u Cristo kam echa' b'anel tu u kunimal aas ma'l ko'n. Loq' kalab' iq'ab'aj atile. Utz k'uxh kalab' iq'ab'aj, ma'l ko'n iatz tuch' u kunimal kajayil. **13** Ech va'l b'anel qaq'o sukukajayil, jatva'l o' nimamal tek u Jesusus qaq'o. Ma'l teko'n elnajk'o' k'atz u Cristo tu u Tioxhla Espiiritu k'uxh Israeel,

k'uxh griego, k'uxh q'u'l
k'ayimal tib' tu aq'on utz, k'uxh
yit' i'. Tan kajay o' aq'el u
Tioxhla Espiiritu qe.

14 Echa' vinimalil ma'l
aanima, kalab'en iq'ab'aj. Utz
chukchaj nitxakunka sijunuil.

15 Tan k'uxh satal u ajan: —Yit'
in koj itz'ajel u nimal tan, in koj
q'ab'.— K'uxh chaj. Ta'xh b'anel
itz'ajel tib' tuch' vinimal. 16 Utz
k'uxh satal u xichin: —Yit' in koj
itz'ajel u nimal tan, in koj b'aq'
vatz.— K'uxh chaj. Ta'xh b'anel
itz'ajel tib' tuch' vinimal. 17 Tan
echa' tzi', b'aq' vatz koj u
kunimal kajayil tza', ¿kam tek
ech qab'ine' oj echi? Utz ¿kam
tek ech kusijone' aas xichin koj
kajay u kunimal? 18 Ech u Tioxh
chit b'anon u kunimal tuch' q'ul
iq'ab'aj. A' i'an itxumb'al til sa-
toksava sijunuil. 19 Tan ma'l
ko'n koj tu q'u kuq'ab'aj b'ens
kunimal taq'o. Ye'k texh inujul
koj atzi'. 20 Ech k'uxh kalab' ku-
q'ab'aj b'anel tu u Tioxh, ma'l
ko'n u kunimal.

21 Ech sa'kojveeti satal u
b'aq' kuvatz tu q'u kuq'ab' ech
tza': —Ye'xhkam nunsavsax.—
Chaj koj te. Utz niko'xh u kuvi',
sa'kojveeti satal tu q'u qajan
ech tza': —Ye'xhkam nun-
savsax.— Chaj koj te. 22 Jatu
koj satale'. Tan aatz vitz'ajel u
kunimal va'l k'uxh ye'k texh
iyak'il tilone', aal a' va'l tiira
ib'o'q'ol. 23 Tan aatz va'l ye'k
ko'xh itxa'k tilone', a' va'l
ilb'emal chit qa'q'o. Utz aatz
q'u'l yit' tx'anel sukuvatz, yit'

tx'anel koj niqale'. 24 Ech koj
q'u kuq'ab'aj q'u'l tx'anel
isajine', yit' maas koj ib'o'q'ol.
Loq' Tioxh b'anon q'u kam tzi'
aas so'ok iq'ii va'l yit' tx'anel
koj isajine'. 25 Ech yit' jatzel
koj iatz u kunimal si'ane'. Pek
ela lochi'b' si'an sivatzaj. 26
Tan echa' tzi' oj nich'i'on
ma'j kuq'ab', kajay u kuchi'l ni-
chi'one'. Utz oj techal itxa'k
ma'j q'u kuq'ab'aj niqale', kajay
u kunimal b'a'n sinache'.

27 Unchee' aatz ex sekajayil,
ex vinimal u Cristo. Utz atil
etokeb'al k'atz vinimal sejunuil.
28 Tan aatz xo'l q'u niman tetz u
Jesus, chukchaj ijle'm tuch'
doon aq'el te tu u Tioxh. A' chit
maas tijle'm q'ul ichaj u Jesus.
A' ika'b', q'u alol tetz kam nital
u Tioxh. Itoxva', q'u chusul. Ech
tek q'u b'anol txaichil. Ech xamel
ok q'u b'a'nixsan ya'v ti'. Ech tek
q'u lochol me'b'a'. Ech tek q'u
q'esalain tetz kam. Utz ech tek
q'u'l niyolon tunjot yolb'al ti-
txumb'al u Tioxhla Espiiritu.

29 Ech chukchaj tetz junun tan,
¿oj tzik kajay texh ichaj Jesus
si'ane'? ¿Oj tzik kajay texh alol
tetz si'ane' kantat u Tioxh? ¿Oj
tzik kajay texh chusulil si'ane'?
¿Oj tzik kajay texh b'anol
txaichil? 30 Niko'xh kajay koj
aq'el idoon ti' ib'a'nixsal ya'v.
¿Oj tzik kajay texh sayolon tu
va't yolb'al? Utz ¿oj tzik kajay
ko'xh sa'aq'on elu'l vatzsaj u yol
va'l nital u Tioxhla Espiiritu?
31 Pek k'uxh echi, a' noj etachva
q'u b'a'nla chaj doon nitaq' u

Tioxhla Espiiritu. Tan tiira ib'o'q'ol.

Aatz cheel, sunchus va't u techalla txumb'al sete.

U aanima va'l nojchit tii ti' aanima

13 1 Oj yit' tiikojin ti' aanima, ye'xhkam satxakunka k'uxh sayolonin tu unjot yolb'al utz, k'uxh sayolonin tiyolb'al aanjel. Ech ko'n in a' u ch'ich' va'l nit'enna'ne' aas niq'oolo'k. Utz ech ko'n in a' u sete'r ch'ich' va'l nitzisna'ne' aas niq'ooole'. 2 Oj yit' tiikojin ti' aanima, kam koj satxakunku ve vatz Tiohx k'uxh sa'xhval q'u kam nital u Tiohx. K'uxh sa'xhpaal untxumb'al tu q'u kam kajayil q'u'l ye' ootzajimal utz, k'uxh tiira k'ujlel unk'u'l ti' Tiohx, aal sunjal tatib'al muunte. 3 Oj yit' tiikojin ti' aanima, ye'xhkam satxakunku ve k'uxh savaq' kajay u tx'iib'al unq'ii ti' itzujb'el me'b'a' utz, k'uxh savaq' vunchi'l sak'achli tza' ti' inimal u Jesuus.

4 Tan aatz va'l nojchit tii ti' aanima, ni'xhitx'ak q'u tza'l ti' ib'anax u b'a'nil. Ye'k itxa'k u paav te; b'a'n itxumb'al taq'o. Ye'k chi'k'ula'm tu taanima. Ye'k je'saib' k'atza utz, ye'k t'e'suib' k'atza. 5 Ye'xhkam ni'an kam aas ye'xtxoj. Ta'n ko'nkoxh nititz'a je' tib'. Ni-ko'nkoxhta'q'en ichi'on taanima. Ye'xhkam nichiu'la k'a'nal. 6 Yit' a' koj nich'i'b'ik ti' ib'anax va'l yit' ijikomal koj, pek ti' vinujul

nitxuq'txunka. 7 Aatz va'l nojchit tii ti' aanima, nitx'ak q'u tza'l. Nitoksa tetz q'u kam b'a'n. Atil ch'iab'al tzixe'. Kajay niq'i'e'.

8 Aatz u tii uchchil ti' aanima va'l nitoksa u Tiohx tu qaanima, sa'kojya'i. Pek aatz u talax q'u yol nital u Tiohx, sako'nya'i. Sako'nya'i, k'uxh sauch yol tunjot yolb'al tu u Tiohxla Espiiritu. Utz k'uxh atil chit txumb'al, sako'nya' majte. 9 Tan tek' koj chit qootzaj q'u txumb'al ti' q'u kam. Utz tek' koj chit qootzaj talax q'u yol nital u Tiohx. 10 Pek anal sa-qootzaji q'u kam b'a'nil q'u'l ye' qootzaj cheel aas lataq' qootzajib'al u Tiohx.

11 Aatz inich tal nitxa', iyolon tal nitxa' nichunb'ane'. Ipenaarin tal nitxa' nichunb'ane'. Itxumb'al tal nitxa' nichvoksa ti' itx'olax inujul q'u kam. Pek aq'eltekka u tal nitxa'il vaq'o. 12 Echat u qatin cheel, sukel u kutxumb'al ti' u Tiohx. Echa' kusajit ma'j kam tu sukkin espejo. Pek sa'nalo'pon u tiempo aas nojchit saqil qib' tuch' u Tiohx. Aatz cheel, b'iil ko'xh vootzaj u Tiohx. Pek sa'nalvootzaji b'a'nil echa' tootzajit'in.

13 Unchee' oxva'l q'u kam q'u'l ech ko'xh ib'ena' ye'k iya'e-b'al. Utz aya' u k'ujleb'al k'u'l ti' Tiohx; vich'ial u Tiohx tuch' txuq'txunchil utz; tuch' u kub'antu tii'o' ti' q'u aanima. Pek a' tiira ib'o'q'ol va'l tii'o' ti' q'u aanima.

U yolonchil tunjot yolb'al
tu u Tioxhla Espiiritu

14 1 Tiiojchit'ex ti' q'u
aanima. Loq' choktaj
chit q'u doon majte q'u'l nitaq' u
Tioxhla Espiiritu. Echa' u talax
q'u'l iyol u Tioxh tan, ib'o'q'ol.
2 Tan aatz va'l niyolon tu va't
yolb'al, yit' aanima koj niq'ila.
Pek u Tioxh niq'ila isik'le. Ab'il
koj niab'in kam va'l nitale' tan, u
Tioxhla Espiiritu niyolonsan ti'
talax kam aas ye' ootzajib'e.
3 Pek ech koj q'u alol tetz q'u yol
nital u Tioxh, a' niq'ila q'u
aanima. Utz niyak'insa k'atz u
Tioxh. Nitaq' nimal ik'u'l.
Moxb'emal ni'ane'. 4 Aatz va'l
niyolon tu va't yolb'al, anat
ko'xh niyak'insa je' tib' k'atz u
Tioxh. Pek aatz u alol tetz q'u
kam q'u'l nital u Tioxh, a' ni-
yak'insa q'u niman tetz u Jesusus.

5 Ech a' unsa' kajay koj ex
neyolon tunjot yolb'al tu u
Tioxhla Espiiritu. Loq' maas
unsa' aas ex koj alol tetz q'u yol
nital u Tioxh. Tan paalchu u alol
tetz q'u yol nital u Tioxh, vatz
va'l niyolon tu va't yolb'al. B'a'n
sayolon tu va't yolb'al, ta'xhtzii
oj sataq' elu'l vatzsaj kam va'l
nitale'. Ech sayak'in q'u niman
tetz u Jesusus.

6 Tan ye'xhkam sayolonka
hermanos, k'uxh so'oponin
tzexe' oj paartenla yolb'al sun-
q'ilavex tu u Tioxhla Espiiritu.
Pek aal b'a'n sekan tab'il b'a'nil
q'u kam q'u'l nik'uch u Tioxh ve.
Aal b'a'n tek' vootzaj tuch'

vuntxumb'al q'u kam saval sete.
Aal b'a'n vatzsaj setab'i q'u yol
q'u'l nital u Tioxh. Utz aal b'a'n
vatzsaj saval q'u chusb'al sete.

7 Echa' q'u kam q'u'l nitoq'-
sale', u aarpa tuch' u aa va'l ni-
xulile'. Ye'xhkam nachb'eloy kam
u son niteesa oj ye'k ko'xh inujul
so'oq'sali. 8 Echat paje' u
trompeta, u sik'leb' tetz sol tu
ch'a'o. Oj loq' ko'xh satutil b'ioj,
yit' sik'le'm koj si'ane'. Sa'koj-
i'an tuch' tib' ma'j sol tu b'enchil
tu ch'a'o. 9 Utz echat ex. Oj loq'
ko'xh nevlune', ye'xhkam
nitab'il u yolb'al va'l neyolb'e.
Niko'xh evulon ok b'ioj atzi'. Ni-
ko'ntiq'ol b'en tu kaji'q' va'l
netale'. 10 Tan jatvatzul ko'xh
yolb'al atil tu u vatz amlika
tx'ava' tza'. Loq' k'uxh echi, yol
chit ni'an sijununi. 11 Ech oj ye'
nivab'i kam va'l nitalax ve, ech
ku'en a' puera aanima sunvatz
va'l niq'ilanin. Utz echa' in puera
aanima siatz majte. 12 Unchee'
b'a'n oj ni'xhetachva aas sa'atin
q'u doon sek'atza q'u'l nitaq' u
Tioxhla Espiiritu. Ta'xhtzii a'
chit setxakunsa q'u'l sayak'in q'u
niman tetz u Jesusus k'atz Tioxh
taq'o.

13 Utz ab'il va'l niyolon tu
va't yolb'al tu u Tioxhla
Espiiritu, ijaj tu u Tioxh aas
sitx'ol taq'ax elu'l vatzsaj kam
va'l nitale'. 14 Tan echa' tzi'. Oj
sayolonin tu va't yolb'al, u vaan-
xelal a' niq'ilan isik'len u Tioxh
tzi'. Loq' ye' vootzaj kam chaj
q'u yol nivale'. 15 Ech aatz sun-
b'ane' unchee', sunq'ila sik'le u

Tioxh tu va't yob'l'al tu u Tioxhla Espiiritu. Utz sunq'ila sik'le u Tioxh tuch' unyol majte aas sunk'u'l sacheeka. Sab'itz'in tu u Tioxhla Espiiritu. Utz sunb'itza b'itzal majte aas vootzajle kam nitale'. **16** Tan oj tu va't yob'l'al ku'en nooksav iq'ii u Tioxh, sa'-kojtal q'u'l niab'inaxh aas b'a'n va'l na'ane'. Tan ye'xhkam nitab'i aas oj k'lama Tioxh na'ane'. **17** Sa'kojyak'in q'u niman tetz u Jesusus k'atz Tioxh taq'o, k'uxh nojchit techal va-k'amab'et u Tioxh ti' q'u kam. Tan nikojtab'i kam va'l naale'. **18** Ech nunk'amab'e tu u Tioxh tan, in va'l maas niyolonsa'in u Tioxhla Espiiritu tu va't yob'l'al sevatz sekajayil. **19** Pek aatz nunq'ila sik'le Tioxh xo'l q'u niman tetz u Jesusus, a' ib'o'q'ol nunnache' k'uxh unjolol ku'en yol savale'. Ta'xhtzii saootzajili kam va'l nivale'. Utz chusu'm chit si'ane'. Pek k'uxh jatva'l mil yol saval tu va't yob'l'al, ye'xtxoj oj ye' nitab'ile' kam nivale'.

20 Unchee' ye' ko'xh eb'ana aas ech itxumb'al talaj nitxa' tzexe' hermanos. Pek txumb'al aanima seb'anb'e aas atil tek taanima ti' titz'al q'u kam. B'a'ntan b'antajex echa' tal nitxa' aas ye'k onkonil k'atza. **21** Tan tz'ib'amalka tu u o'tla mantaar ech tza':

—«Tu paartenla yol sunq'ilav u tenam tzi';

tu va't yob'l'al sunq'ilava. Pek niko'xh ech tzi' sa'koj-inima'in.» Chu u kuB'aals Amlika.— Chia.^d

22 Unchee' aatz u yolonchil tu va't yob'l'al tu u Tioxhla Espiiritu, ma'l xheenyatetz q'u aanima q'u'l ye' niniman u Jesusus. Pek aatz u alol tetz q'u yol nital u Tioxh, a' niq'ila q'u niman tetz u Jesusus. Yit' a' koj niq'ila q'u'l ye' niniman. **23** Ech-ixe'at elnajex tu b'ey satal q'u'l ye' niniman u Jesusus oj tuul so'oko'p echa' tzi' molel etib'utz, neyolon tunjot yob'l'al tu u Tioxhla Espiiritu. **24** Pek oj vatzsaj q'u'l iyol u Tioxh nitalax texo'l, tuul so'oko'p ma'j aanima yit' niman koj tetz u Jesusus, b'a'n si'ane' sinima u Jesusus. Tan sinach b'en tib' aas aa paav tu q'u'l ib'anone'. **25** Tan saaq'ax elu'l vatzsaj q'u kam q'u'l tu taanima ko'xh atilka. Ech sa'tek-peche' vatz u Tioxh. Satoksa iq'ii utz, satootzaji aas nojchit atil u Tioxh texo'l.

Vib'anax vijikomal
xo'l q'u niman tetz u Jesusus

26 Unchee' nival sete hermanos. Chajpaj semol etib', chukchaj vetetz seb'ane'. Atia ma'j b'itzal tetz Tioxh satale'. Atia chusu'm si'ane'. Atia a' satale' kam nik'uch u Tioxh te. Atia sayolon tunjot yob'l'al. Utz at sa'aq'on elu'l vatzsaj kam

^d 14.21 Choktaj u Isaias 28.11-12.

nital u Tiohx tu q'u yolb'al tzi'. Ech kajay aanima samotxch'ii k'atz u Tiohx taq'o. **27** Utz aatz sayolon uchchil tu unjot yolb'al, ka'va'l ko'n sab'anon; oj sib' chitu', oxva'l ko'n. Utz junun sayoloni, tuul va't hermano sa'aq'on elu'l vatzsaj kam va'l nitale' tzi'. **28** Pek oj ye'k ma'j texo'l niaq'on elu'l q'u yol vatzsaj tzi', jutze'oj q'u'l niyolon tunjot yolb'al. Jutzuman si'an ti taanima, tetz ko'xh tuch' Tiohx si'ane'.

29 Utz echat ko'xh q'u alol tetz q'u yol nital u Tiohx majte. Ka'va'l oj oxva'l ko'n sayoloni chajpaj moli'b'. Utz sako'nitz'in-b'a' tib' tere'n. A' tii satab'i aas inujul chixh va'l nitale'. **30** Pek oj kam ma'j sik'uch u Tiohx tu ma'j q'u hermano ch'uxhlele tuul nichusun ma'j texo'l, aal sajutze' va'l nichnaliyolone' utz, sayolon va'l ch'uxhlele. **31** Tan ye' koj saveeti samotxetale' kam va'l nital u Tiohx sete. Pek ta'n tzii aas junun sayolonex. Ech kajay hermanos sa'ab'in kam va'l nital u Tiohx. Utz ech kajay sa'aq'ax nimal ik'u'l tu u Tiohx. **32** Tan aatz q'u'l nital viyol u Tiohx, saveeti simaj tib', sach'iani. **33-34** Tan jik ko'xh ni'an q'u kam u Tiohx xo'l q'u niman tetz u Jesus; yit' sotszan k'u'l koj.

Ech koj q'u ixoj, tiira jutze'oj tu q'ul emoli'b'. Tan yit' aq'el koj tzii te aas antu sayolon tu q'u moli'b'. Pek nimanoy ku'en. Tan echat ko'xh nital u o'tla mantaar

majte. **35** Utz oj kam ma'j ye' nitel itxumb'al tuul utz, nitachva tootzajile', lich'oti tu atib'al tu vivinaj. Tan ye'xtoj aas sako'xh-yolon ok tu u molb'alib'.

36 Setab'i tan, yit' tzexe' koj cheenajku u yolb'al Tiohx. Utz tz'oj tzik tzexe' ko'xh ulnajku u yolb'al Tiohx. **37** Pek nival tu q'u'l nitaq' b'en tib' mamaj alol yol tetz u Tiohx aas sinima va'l nivale' tza'. Tan imantaar u kuB'aal, unyol ko'n koj sunjunal. Echat ko'xh nival tu q'u'l techal tatin k'atz Tiohx ninach majte. **38** Pek oj ab'il ye' nisa'on. A'tzii. Ye'oj netz inima; lako'ntil tuch' u Tiohx.

39 Unchee' nival sete hermanos, a' sechok u doon ti' talax q'u yol tetz Tiohx va'l nitaq' u Tioxhla Espiiritu. Loq' sa'kojemaj q'u'l niyolon tu unjot yolb'al. **40** Pek ta'xhtzii jikom chit ib'anax q'u kam seb'ane'. Tzi'tzoch iveet seb'ane'.

U q'aavtitz'pu u Jesusus

15 **1** Unchee' aatz cheel hermanos, nunnachpixsa u b'a'nla chusb'al sete, tetz chitpichil va'l unchusvex va'l ek'ula utz, txaklelex tuul cheel. **2** Utz chitpinajex taq'o atzi' oj nojchit nimamal setaq'o q'u'l val sete; oj yit' eb'an ko'xh ok aas enima.

3 Tan a' b'axa unchus sete q'u chusb'al q'u'l ichus u Jesusus ve. Unchus sete aas k'uxh ul kamoj u Cristo, ti' q'u kupaav i'anva. Echa' va'l tz'ib'amalka

tu u Yolb'al Tiohx. **4** Mujax tu jul. Utz q'aav itz'pu titoxva' q'ii, kam chit echa' tz'ib'amalka tu u Yolb'al Tiohx.^e **5** Ech ichée vatz u Lu'. Utz xamtich paj tuul chee paj vatz kab'laal q'u chusulib'. **6** Xamtel paje' chee vatz maas 500 niman tetz u Jesus molel tib'. Sib'al q'u niman tetz u Jesus q'u'l ilon tzi' anko'xh itz'lel cheel. Utz atia kamnaj teku'en. **7** Ech xamtel paj tuul, chee vatz u Jacobo. Utz xamtel paje', chee vatz kajay q'ul ichaj.

8 Pek in texh viya'teb'al chee sunvatz. Ech muvitz'pu k'atz u Tiohx echa' titz'pu ma'l tal nitxa' aas ye'k talche' nititz'pu k'atz inan k'uxh ye'saj topon itiempo. **9** Ech texh in ich'ooil q'ul ichaj u Jesus. Aal ye' nik'ulo'k vi' nun-nache' aas in ichaj. Tan aal techalich ichi'on vaanima ti' q'u niman tetz. Nichmotxvojcha. **10** Pek tu ko'n vib'a'níl u Tiohx k'uxh jalpinaj tek untxumb'al ech tek in tza'. Ma'xh nujun vib'a'níl sunk'atza. Ech aatz cheel, ta'ntiohx tu u Tiohx aas in va'l maas nivaq'onin ti' vatz tere'n q'ul ichaj. Loq' yit' in koj chit tuch' unyak'il nunb'anva, pek tu viyak'il vib'a'níl u Tiohx sunk'atza. **11** Loq' a' koj chit vib'o'q'ol ab'il alon u yolb'al Tiohx sete. Tan k'uxh in utz, k'uxh unjote. Ta'xhtzii ma'l ko'n u chusb'al nikuchuse' utz, enimala'.

12 Unchee' k'uxh chusel sete vaq'o aas q'aav itz'pinaj u Cristo xo'l q'u kamnaj, atil unjolol texo'l ye' niniman. Tan ye'k sa-q'aavitz'pu q'u kamnaj aas nitale'. **13** Utz oj ye'k q'aavitz'pichil xo'l q'u kamnaj, niko'xh u Cristo q'aav itz'pu koj atzi'. **14** Utz oj ye't koj q'aav itz'pu u Cristo, ye'k itxa'k u chusb'al nikuchus sete koj atzi'. Utz ye'k itxa'k va'l nikunima koj. **15** O' txub'a'lom k'atz u Tiohx atzi' oj echi. Tan alel qaq'o aas u Tiohx q'aav itz'pixsan u Cristo. Pek kani'ch koj q'aav titz'pixsata' aas noj koj chit ye' niq'aavtitz'pu q'u kamnaj. **16** Tan ye't q'aav itz'pu u Cristo xo'l q'u kamnaj koj, oj nojchit ye' niq'aavtitz'pu q'u kamnaj. **17** Utz oj ye't q'aav itz'pu u Cristo, unchee' ye'k tokeb'al vik'uje' ek'u'l ti' koj atzi'. Anko'xh atilex tu q'ul epaav koj. **18** Echat q'u niman tetz u Jesus majte q'u'l kamnaj teku'en. K'uxh niman tetz u Cristo tan, ta'n motx sotzya atzi' oj echi.

19 Utz oj aatz q'u kam niqilo'k ti' u Tiohx, ta'xh saya'kka tu u qatin tu u vatz tx'ava' tza', txumb'al kuvatz vatz xo'l kajay q'u aanima atzi' oj echi.

20 Unchee' tiira setab'i. Tan nojchit q'aav itz'pinaj u Cristo xo'l q'u kamnaj. A' u b'axa itz'pichil xo'l q'u kamnaj. Echa' b'axa vatz chikob'e'm ni'enka. **21** Tan

^e 15.4 Choktaj u Salmos 16.9-11.

kam chit echa' va'l uchi aas ipaav ko'n ma'l vinaj xe't u kamchil tu u vatz amlika tx'ava' kajayil tza', echat u q'aavitz'pichil tika'paj. Iq'aq'al ko'n u Cristo. **22** Tan ti' ko'n u Adaan k'uxh kajay aanima ato'k vatz u kamchil. Utz tiq'aq'al ko'n u Cristo, saq'aavitz'pu uchchil tika'paj. **23** Loq' aatz q'u q'aavitz'pichil tzi', tzi'tzochi. A' chit b'axa q'aav itz'pinaj u Cristo. Utz aatz q'u niman tetz q'u'l kamnaj, anal laq'aavitz'pi aas lu'uli. **24** Utz echnalen tek su'ul u motxeb'al q'ii saj. Loq' analen aas ma't tok kajay q'u q'atol tzii jaq' imantaar u Cristo. Ma't tok kajay q'u q'esala tuch' q'u'l sib' tijle'm. Ech tek latoksa kajay q'u kam tiq'ab' u Tiohx.

25 Tan ministeer i'antu q'esalail u Cristo. Sa'naltoksa kajay q'ul ikoontra jaq' imantaar. Echa' tokka jaq' ixaab' si'ane'.

26 Utz aatz u ya'teb'al koontra va'l sisotsza tu u q'aavitz'pichil, aya' u kamchil. **27** Tan vettoksal kajay q'u kam u Tiohx jaq' imantaar u Cristo. Pek k'uxh kajay kam okyu jaq' imantaar, yit' antu koj u Tiohx nitok jaq' imantaar. Tan u Tiohx va'l vetaq'on u tijle'm. **28** Unchee' aatz ma't imotxo'k kajay q'u kam tikuenta u Cristo, la'tektoksa tib' jaq' imantaar u Tiohx majte, va'l vetoksan q'u kam tiq'ab' b'axa. Tan ta'xh ma'l q'esala u Tiohx vi' q'u kam kajayil si'ane'.

29 Pek oj nojchit ye'k q'aavitz'pichil, ¿kam tok va'l ni'an

unjolol q'u aanima unchee' aas ni'an ivautiismo ti' q'u'l ikamnaj? ¿Kam itxa'k ni'ane' oj ye' ninima aas saq'aavitz'pu q'u kamnaj tzi'? **30** Utz oj ye'xhkam nikunima u q'aavitz'pichil tika'paj, ¿kantu' ye' nikuxo'va u kamchil unchee'? Tan aal atil-ko'xhok'o' vatz u kamchil b'enamen. **31** Tan jun q'ii ato'k'in vatz u kamchil hermanos. Loq' seti' ko'n nunb'anva. Tan nojchit ex u ku'eb'al unk'u'l ti' u kuB'aal Jesusus. **32** Untxay vib' tu yol tuch' q'u txokop txumb'alla chaj vinaj tu Eefeso. Utz ye't unxova' u kamchil k'uxh ok'in siatz. Ech ¿kam sunb'an kanaal untz'oj ye'k q'aavitz'pichil? Tan oj echi aal b'a'n sakub'ane' echa' va'l nital ma'l u yol ech tza': —Echb'unojo', uk'aojo' tan, q'ejal kab'i sakamo'.— Chia.

33 Ech ye' ko'xh eteesa etib' tu b'ey. Tan aatz u moloib' tuch' q'u aanima ye'xtxoj itxumb'al, niyan q'u b'a'nla chaj txumb'al taq'o. **34** Pek nachnoj chit etatine'. Ech ye'k saku'ex tu u paav. Tan atil unjolol texo'l aas ye' tootzaj Tiohx. Telab'al eq'ii nunb'an tu va'l nival sete tzi'.

Vichi'l q'u aanima saq'aavitz'pi

35 Unchee' kamal at sa'alon: —¿Kam tek ech titz'pu q'u kamnaj? ¿Kam chaj tek ichi'l si'ane'?— Kamal chaj. **36** ¡Kalab' tzii! Ye' koj etootzaj kam niya'k u ia aas ne'nchikloj. Tan b'axal nal niq'ee tu tx'ava', ech tek

nitz'pe'. **37** Tan aatz nechikone', yit' a' koj ne'netaq' ku' jaq' tx'ava' u tal xajtze' va'l nije'ul. Pek ia va'l netaq' ku' tu tx'ava', k'uxh tiil triigo utz, k'uxh kam ko'xh va'toj iail.

38 Utz u Tiohx tek nib'anon kani'ch iveet isa'. A' nib'anon kani'ch iveet junun vatzul ia ni'ane'. **39** Utz echat ko'xh q'u chi'l majte. Yit' ela koj kajayil. Paarten vichi'l q'u aanima. Utz paarten vichi'l q'u ja'jtze'il txokop. Utz paarten vichi'l q'u txay tu a'. Paarten vichi'l q'u xich'omla txokop.

40 Utz echat b'anel tu q'u kam vatz u Tiohx majte. Atil Amlikail chi'l. Utz atil chi'l tetz u vatz tx'ava'. Paarten u techalla chi'l tetz Amlikail utz, paarten q'u kam tetz u chi'l tu u vatz tx'ava' tza'. **41** Echa' u q'ii, paarten vipa'q'un sijunal. Ela koj vipa'q'un tuch' u ich'. Utz paarten vipa'q'un q'u tx'umi'l. Utz jalel tib' ipaq'un q'u tx'umi'l sijununil majte.

42 Unchee' echat va'l b'anel tu u q'aavtitz'pu q'u kamnaj majte. Tan q'eechil chit tetz u chi'l va'l nikame' utz, ne'n-mujloj. Pek jatu tere'n koj saq'ee va'l saq'aavitz'pi. **43** Kan chaj texh isajin u chi'l aas ne'n-mujaxoj, pek techal tek isajin si'ane' aas saq'aavitz'pi. Ye'kan itxa'k va'l ne'n-mujloj, pek techal tek iyak'il va'l saq'aavitz'pi. **44** Nojla chi'o va'l ne'n-mujloj tu tx'ava', pek tioxhla chi'l tek va'l saq'aavitz'pi. Tan

oj atil ma'l chi'l aas nojla chi'o ku'en, atil va't majte aas tioxhla chi'l.

45 Echa' va'l nital u Yolb'al Tiohx tz'ib'amalka ech tza': —Aatz u b'axa vinaj Adaan, chi'o ko'n. Oksal ko'n taanima.— Chia. Pek aatz u Jesus va'l a' nik'am ti' u Adaan, Aq'ol iTiichajil u aanxelal. **46** Loq' yit' a' koj b'axa chee u tioxhla chi'l, pek a' b'axa u nojla chi'o. Ech tek u tioxhla chi'l. **47** Tan a' elku vichi'l u b'axa vinaj k'atz u tx'ava'. Pek aatz u kuB'aal Jesus, va'l a' k'asku'l tu Amlika, a' satzojpin taq'ax u tioxhla chi'l. **48** Utz echat ko'xh vichi'l kajay q'u aanima vichi'l u b'axa vinaj aas tx'ava' ku'en. Utz kam b'anel tu vichi'l u Jesus aas ma'tich iq'aav titz'pe', echat vichi'l q'u niman tetz si'an majte, q'u'l se'en tu Amlika. **49** Oj a' ex qiq'o vi-tx'ava'il u b'axa vinaj, unchee' sa'nalb'eno' echa' u Jesus majte va'l k'asu'l tu Amlika.

50 Loq' nival sete hermanos, aas sa'kojetzan u kuchi'l tuch' u kukajal ti' viQ'esalail u Tiohx. Tan aatz va'l niko'niq'eea', yit' sa'kojetzan k'atz va'l ye'k saq'ee'i. **51** Utz saval ma'l u kam sete tza' q'atel nal ti' tu u Tiohx, ye' ootzajimal. Yit' kajay koj o' sakamo'. Pek kajay o' ma'l kuch'expe' toj i'ane'. **52** A' b'axal saq'aavitz'pu q'u kamnaj q'u'l niman u Jesus, ta'xh so'oq' u trompeta. Tu ko'n

unmu'k'ul si'ane'. Tu ko'n ma'l yup vatz. Ta'n ta'xh lo'oq'sal u trompeta tiya'teb'al, so'ok va't ichi'l q'u kamnaj aas ye'kan sakami. Utz sach'expixsal u kuchi'l majte ab'iste o' itz'lelo' lu'uch u kam tzi'. **53** Tan ministeer sach'expu u kuchi'l va'l sako'nkami tza'. Utz so'ok va'te aas ye'k sakami. Sa'eesal u kuchi'l va'l sako'npaali tza'. Utz so'ok va'te aas ye'k sapaali. **54** Unchee' aatz u kuchi'l va'l niko'niq'eea' tza', ye'kan saq'eei. Utz aatz u kuchi'l va'l sako'nkami tza', ye'kan satil kamchil tan, sach'expi. Ech satzozpu viYolb'al u Tiohx va'l tz'ib'amalka nital ech tza':

—Sub'li u kamchil;
b'anaxyu kanaal tu u q'aavitz'-
pichil tika'paj.

55 Kamchil, ye'kan vayatz'b'al. Mujb'al kamnaj, ya'y ab'antu kanaal.— Chia.^f

56 Tan aatz u yatz'b'al va'l ni-kamsane', aya' u paav. Utz u o'tla mantaar nik'uchun qe aas o' aa paav. **57** Pek ta'ntiohx tu u Tiohx tan, b'anel tek kanaal qaq'o, tiq'aq'al u kuB'aal Jesucristo.

58 Ech tii etatin k'atz u Tiohx hermanos. Yak'inojex tu vetaq'onin ti' u kuB'aal Jesus b'enamen. Utz atoj sek'u'l aas yit' tz'ejel koj tel vetaq'onin ti'.

U kutxu sa'aq'ax tu
q'u niman tetz u Jesusu

16 **1** Unchee' aatz ti' u kutxu va'l setaq' tu q'u niman tetz u Jesusu, echat ko'xh seb'ane' kam va'l val tu q'u niman tetz u Jesusu tikuenta Galaacia. **2** Setxaake'l b'oj ekutxu sejununil chajpaj b'axa q'ii tetz xhemaana. Loq' a' sa-b'enk'ex ti', jank'al va'l ne-tx'ake'. Sekolke'l. Ech yit' anal koj selak kutxu aas lo'oponin. **3** Tan aatz lo'oponin, sunchaj b'en q'u niman tetz u Jesusu tu Jerusaleen q'u'l vetetal ve tu u'. Ech se'ntaq'ka vekutxu. **4** Pek oj lab'enin, aal vi' lamotxb'enka.

U tititz'at b'enchil u Pablo
tu Corinto

5 So'oponin tzexe' tu Corinto. Loq' analen aas ma't unpaal tikuenta Macedoonia. Tan ministeer sapaalin tzi'. **6** Utz kamal lab'atz'in tzexe'; lunpaasa u tiempoil che'v. Ech xamtel teku'en, le'nechajpuka'in til ech unb'ena'. **7** Tan yu'nsa' aas ooje'l ko'xh sapaalin tzexe'. Utz sa-ko'xhpaalyaklojin. Pek sab'atz'in tzexe' oj lataq' tzi' u kuB'aal tzi'.

8 Aatz cheel, a' sa'atink'in tu Eefeso tza'. Anal le'elb'enin aas ma't ipaal u nimla q'ii Pentecostees. **9** Tan echa' jajlel ma'l mam jub'al sunvatz tu u Eefeso tza'. Ni'xhik'ulax u b'a'nla

^f **15.55** Choktaj u Isaias 25.8; u Oseas 13.14.

^g **16.8** Choktaj Q'u B'a'nla Chaj Kam B'anel (Hechos) 19.8-41.

chusb'al. Tiira nisa'le', k'uxh kaana chi'k'ulan vetz majte.

10 Pek lochtaj u Timoteo tzexe' oj lo'oponi. Ech aya'l ik'u'l la'atin texo'l. Ye'xhkam satitz'a.

Tan echat ko'xh tel taanima tu aq'on ti' u b'a'nla chusb'al tetz u kuB'aal Jesusu, echa' nunb'ane'.

11 Ab'ili'ch eesan iq'ii texo'l. Pek aal lelocha. Tx'anel ichajax k'asu'l leb'ana aas lu'ul tzunxe'. Tan nunch'ia tuch' q'u niman tetz u Jesusu tza'.

12 Pek aatz u hermano Apolos, vetunjajab'e aas se'en tzexe'. So'opon ti' q'u hermanos vetvala. Pek ye'n isa'a. Ech anal lo'oponi aas laveeti.

Vitzojpu u u' tza'

13 Unchee' nachnoj chit etatine'. Ech ye'k se'enex tu paav. Tii etatin tu va'l nenima. B'antaj etxake' tuul. Iq'omoj chit eyak'il. B'antaj ya'l etib'.

14 Aya'l chit ek'u'l seb'an kajay q'u kam q'u'l seb'ane'.

15 Etotzajle hermanos aas a' chit b'axa okchil ti' u b'a'nla chusb'al tikuenta Acaya u hermano Esteefanas tuch' q'u titz'in tatzik. Utz tiira aq'el tib' ti' ilochax q'u niman tetz u Jesusu. **16** Ech nival sete aas

oksataj etib' k'atz q'u niman tetz u Jesusu q'u'l ech ni'an tzi', q'u'l nilochone' utz, nitaq'onin ti' u kuB'aal Jesusu.

17 Ni'xhuntuqu' txune' aas ulyu u Esteefanas tzunxe'. A' imol u Fortunato tuch' u Acaaico. A' ul i'an evatzil sun- k'atza cheel aas ye'k ex.

18 Ma'xh motx taq'lu nimal unk'u'l. Echa' ni'an sete majte. Ech nik'ulo'k ti' aas at tatin sevatz seb'ane'.

19 Nitaq' opon echajlichil q'u niman tetz u Jesusu tikuenta Aasia tza'. Utz ni'xhataq' opon echajlichil tib'ii u kuB'aal Jesusu u Aquila majte tuch' u Priscila. Ant imol q'u niman tetz u Jesusu q'u'l nimol tib' tu totzotz.

20 Nitaq' opon echajlichil tere'n niman tetz u Jesusu majte. Ech aq'taj tib' echajlichil; itz'utz'taj tib' txala etzi'.

21 In chit niq'ilanoponex tuch' untz'ib', in Pablo.

22 Utz ab'il a' yit' tz'ejel koj taanima ti' u kuB'aal Jesucristo, saku' tz'ejb'al yol ti'. Tan jtul u kuB'aal Jesucristo!

23 Unchee' atoj vib'a'nil u kuB'aal Jesucristo texo'l. **24** Ti' u Cristo Jesusu, tiira tii'in seti' kajay ex. A'i.